

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 4-5 • Perjantaina 27. tammikuuta 2006

57. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Pesäpalloa Kurkijoella, Hiitolassa ja muualla luovutetussa Karjalassa

Kuka tietää tai muistaa, miten ja missä pesäpalloa pelattiin Kurkijoella ja Hiitolassa? Pesäpalloa, pitkäpalloa ja perinteisiä suomalaisia pallonlyöntipelejä pelattiin kylissä, kouluissa, suojeluskunnissa, urheiluseuroissa ja muissa yhteisöissä.

Jos tiedätte jotakin asiaa tai tunnette henkilön, joka voisi tietää aiheesta, toivon, että ottaisitte yhteyttä Pekka Jyrkiäiseen. Yhteystietoni ovat jutun lopussa. Voitte lähettää minulle myös asiaan liittyvää aineistoa (esim. valokuvia, seurojen tunnuksia ymv.), jotka palautan Teille takaisin. Olen kiinnostunut vanhoista valokuvista, lehtileikkeistä, kirjeistä, urheiluseurojen tunnuksista, peliasuista sekä niiden väleistä, erilaisista kirjallisista ja muista lähteistä. Kari Rahiala on ystävällisesti luovuttaneille kirjapalkinnon.

Kurkijoella pesäpalloa harrastivat useat vapaaehtoiset yhdistykset, kuten Elisenvaaran nuorisoseuran vuonna 1919 perustama ur-

heiluseura Elisenvaaran Jymy sekä vuonna 1927 perustettu Kurkijoen Piiska, joka jatkoi toimintaansa sotien jälkeen Pöytyällä.

Pesäpallo kuului myös Sorjon nuorisoseuran urheiluosastosta vuonna 1929 syntyneen Sorjon Peikkojen harrastuksiin. Kurkijoen Alhon kylän urheiluseura Vikkelä harrasti myös pesäpalloa. Alhon Vikkelä perustettiin vuonna 1932.

Vuonna 1934 perustettu Elisenvaaran ja Hiitolan yhteinen palloiluseura Karjalan Pallo-Kaksoiset pelasi pesäpalloa vuonna 1934 SVUL:n piirinsarjassa. Seuran historia jäi kuitenkin lyhkäiseksi, ja seuran jäsenet jakaantuivat ja perustivat paikkakunnilleen uudet urheiluseurat. Elisenvaaraan perustettiin vuonna 1934 Elisenvaaran Erä ja vastaavasti vuonna 1936 perustettiin Hiitolan Palloseura.

Elisenvaaran yhteiskoulun poikien voimistelunopettaja Veikko Hirvonen perusti vuonna 1935 poikien urheiluseuraksi Elisenvaaran yhteiskoulun Reip-

paan. Seura pelasi pesäpalloa muiden lähiseudun opikoulujen kanssa.

Suojeluskuntien pesäpallo

Suomen kansallispelejä harrastivat myös Elisenvaaran, Kurkijoen ja Hiitolan suojeluskunnat. Erityisesti Elisenvaaran suojeluskunta menestyi hyvin Sortavalan suojeluskuntapiirin suojeluskuntien välisissä pesäpallomestaruuskilpailuissa, voittaen suojeluskuntapiirin mestaruuden ainakin vuonna 1933.

Lisäksi Elisenvaaran suojeluskunnan joukkueen pelaajia valittiin usein Sortavalan suojeluskuntapiirin joukkueeseen suojeluskuntapiirin välisiin valtakunnallisiin pesäpallomestaruuskilpailuihin. Lisäksi lajia harrastivat suojeluskuntien poikaosastot.

Hiitolassa pesäpalloa harrastettiin Hiitolan Urheilijoissa (perustettu 1921), Hiitolan nuorisoseuran Urheilijoissa (perustettu 1902) ja Hiitolan suojeluskunnassa. Vuonna 1929 Hiitolassa pelattiin Viipurin suojeluskun-

tapiirin pesäpallomestaruuskilpailujen lopputurnaus.

Kerään tietoja pesäpalloharrastuksesta myös muiden luovutetun Karjalan pitäjien alueelta. Kansallispelejä harrastettiin 1920- ja 1930-luvuilla runsaasti Karjalassa, ja Viipurin kaupunki oli yksi lajin keskuksista. Lähes 100:ssa luovutetun Karjalan alueen urheiluseurassa on pelattu pesäpalloa.

Olen kerännyt tietoja kansallispeleiden harrastuksesta luovutetun Karjalan pitäjien historioteoksista ja kylähistorioista, urheiluseurojen historiikeista, Suomen Urheiluarkistosta ja Sotaarkistosta. Karjalaisten urheiluseurojen tietoja olen koonnut mm. Antti O. Arposen "Luovutetun Karjalan urheilu" -teoksesta.

Tavoitteenani on koota aiheesta näyttely kesällä 2006 Karjalaisten kesäjuhille Haminaan ja Suomen Pesäpallomuseoon. Lisäksi aiheesta tehdään mahdollisesti myöhemmin jonkinlainen julkaisu.

Isäni suku on asunut Hiitolassa ainakin 1600-luvulta lähtien. Isäni Arne Jyr-

Sivuillamme
TÄNÄÄN mm.

Toivo Lankinen muistelee 4-5
Böök: Lidian majatalo 6-7
Mellilän Karjalaiset ry, osa 2 8
Evakoiden sopeutuminen, osa 2 9
Korpvaellus 10
Lumivaaralaiset esineet talteen 11
Mikä on tammikuun teema? 11

Kurkijokelaisen seuraavat ilmestymispäivät ovat 10.2., 24.2., 10.3., 24.3.

Elisenvaaran nuorisoseuran pesäpallojoukkue 1920-luvun lopussa. Äärimmäisenä vasemmalla aluepäällikkö Viljam Toiviainen, takarivissä toisena oikealta Pekka Kiiski (Herra Pekka).

kiäinen on syntynyt 5.7.1929 Hiitolan Kosenmuonin kylässä. Ukkini oli Johannes (Juho) Jyrkiäinen, joka oli syntynyt Hiitolassa 11.7.1896.

Pekka Jyrkiäinen

Pasuunakuja 2 D 43,
00420 Helsinki
Puh. kotiin (09) 534 053,
töihin (09) 310 87438,
GSM 050-401 3567
Sähköposti
pekka.jyrkiainen@hel.fi

Elisenvaaran suojeluskunnan pesäpallojoukkue Vätikän hiekoilla. Vasemmalta Suurnäkki, Vehniäinen, Manner, Äikää, Kiiski, Heikkinen, Hämäläinen, Veijalainen ja Ijäs.

Elisenvaaran yhteiskoulun pesäpallojoukkue voitti keväällä 1944 Parikkalan yhteiskoulun joukkueen.

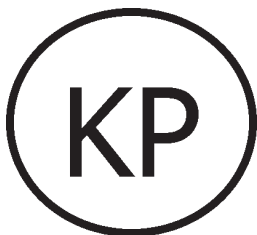
Mitkä olivat seuraavien urheiluseurojen tunnusten värit ja mahdolliset myöhemmät versiot?

Luonnos Hiitolan Urheilijoiden tunnuksista. Tunnus on piirretty uudelleen vanhan valokuvan pohjalta. Mitkä mahtoivat olla tunnuksen värit?

Elisenvaaran suojeluskunnan lipun keskellä ollut tunnus. Tunnus on piirretty uudelleen Sota-arkiston suojeluskuntalippujen piirrosten pohjalta. Lähde Sota-arkisto.

Luonnos Kurkijoen Piiskan tunnuksista. Tunnus on piirretty uudelleen vanhan valokuvan pohjalta. Mitkä mahtoivat olla tunnuksen värit?

Hiitolan suojeluskunnan lipun keskellä ollut tunnus. Tunnus on piirretty uudelleen Sota-arkiston suojeluskuntalippujen piirrosten pohjalta. Lähde Sota-arkisto.

Hiitolan suojeluskunnan poikaosaston viiri. Viirin värit olivat samanlaiset kaikilla Viipurin suojeluskuntapiirin suojeluskuntien poikaosastoilla. Lähde Sota-arkisto.

Kurkijoen suojeluskunnan poikaosaston viiri. Viirin värit olivat samanlaiset kaikilla Sortavalan suojeluskuntapiirin suojeluskuntien poikaosastoilla. Lähde Sota-arkisto.

Pari esimerkkiä pesäpallojoukkueiden kokoonpanoista. Lähde Sota-arkisto, Sortavalan suojeluskuntapiirin arkisto.

Elisenvaaran suojeluskunnan pesäpallojoukkue lyöntijärjestyksessä vuonna 1931:

1. P. Puhakka
2. T. Kovanen
3. T. Rämänen
4. O. Manner
5. Tichanoff
6. P. Äikää
7. O. Hartikainen
8. R. Veijalainen
9. R. Kyytinen

Elisenvaaran suojeluskunnan poikaosasto pesäpallojoukkue lyöntijärjestyksessä vuonna 1935:

1. K. Karri
2. E. Murola
3. R. Kaltio
4. Lankinen
5. P. Uosukainen
6. P. Mikkonen
7. Y. Kuokkanen
8. Juutilainen
9. Valkeapää

27.1.2006

Lupaus Porkkalassa

Porkkalan palauttamisesta tuli eilen kuluneeksi 50 vuotta. Viimevuotinen Kurkijoki-Seuran järjestämä kevätretki suuntautui juuri Porkkalan parenteesialueelle. Oli todella mielenkiintoista kuulla ja omin silmin nähdä ajallisesti niinkin läheisestä historiamme tärkeästä tapahtumasta. Vielä mielenkiintoisemmaksi asian tekee, että tuo parenteesialue sijaitsee kovin lähellä meitä Etelä-Suomessa asuvia.

Kiitettävästi media on nyt 50-vuospäivän aikaan kertoillut Porkkalasta ja paranteesista. Meidän ei tule koskaan unohtaa tuotakaan kohtalomme hetkeä. On onnemme, että tuo aika, jolloin ”ase oli Helsingin ohimolla”, jäi vähän yli 11 vuoden mittaiseksi eli paljon lyhyemmäksi, kuin mistä alun alkaen oli sovittu.

Porkkalalla oli myös oma osansa vähän aika sitten ensi-iltansa saaneessa Ilkka Vanteen ohjaamassa elokuvassa Lupaus. Käydessäni elokuvaa katso-
massa sain eläytyä lottien elämään rintamalla. Elokuvassa kerrotaan porkkalalaisen Moisio-
n sisarusparin ja heidän ystävänsä Ruthin koke-
muksista lottapalveluksessa. Elokuvassa pääsee

kurkistamaan ainakin lääkintä-, eläinlääkintä-, il-
mavalvonta- ja viestintälottien tehtäviä. Kuolema
on koko ajan läsnä.

Ovatpa nuoret tytötkin joutuneet kovalle sodan
aikana. Siitä kukaan kait ei ole ollutkaan eri mieltä,
että nuoret miehet joutuivat sodan aikana näke-
mään ja kokemaan sellaista, mitä kenellekään ei
olisi suonut. Sodan aikana ja so-
dan jälkeen koko Suomen kansa
olisi tarvinnut nykyään niin
muodikasta kriisiapua.

Mielestäni elokuva oli hyvä.
Totta kai siinä on joitain puut-
teita. Valintoja on myös ollut pakko tehdä, sillä pa-
rituntinen elokuva kertoi niinkin pitkästä ajanjak-
sosta kuin vuodesta 1939 vuoteen 1956.

Toivon, että monet näkisivät elokuvan. Olisi
myös tärkeätä, että nuoret houkuteltaisiin sitä kat-
somaan. Omakin elämä saattaisi tuntua sen jälkeen
paljon ”helpommalta palalta”. Lupaus-elokuva so-
pisi Tuntemattoman sotilaan tavoin näytettäväksi
itsenäisyyspäivän aikoihin televisiossa.

Raija Hjelm

*”Lotta Svärd –merkin suunnitteli
Eric Wasström vuonna 1921.
Siinä on heraldinen hakaristi ja
neljä ruusua.”*

Kuolleita

Rakkaamme

**Iida
KUOKKANEN**

o.s. Puputti

* 18.9.1917 Kurkijoki
† 5.1.2006 Iitti

Rakkaudella muistaen
Airi ja Ailo
Kari ja Jaana
Mikko

Irma Pekka, Lotta, Ville ja Katja
veljet perheineen
sukulaiset ja ystävät

*Kädet paljon työtä tehneet
meitä lasna kantaneet,
kädet rakkaat, kädet väsyneet
puolestamme rukoilleet
ne viimeisen, viimeisen kerran
on käyneet ristihin.*

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa. Kiitos osanotosta.

Rakkaamme

**Arvi
ROUHIAINEN**

* 28.1.1915 Kurkijoki
† 13.12.2005 Vantaa

*Sun muistosi kallis ainiaan jää
kauniina mieliimme loistamaan.
Vaikk’ sydämes kultainen väsyi pois,
emme hyvyyttä, lämpöäs unhoittaa voi.*

Lämmöllä muistaen
Seppo, Kirsi, Tomi
Sampsu, Tuija
sukulaiset, ystävät

Siunaus toimitettu. Lämmin kiitos osanotosta.

Rakas äitimme, mummomme ja
isomummomme

**Anna Riitta
PAKKANEN**

o.s. Pösö

* 22.4.1912 Kurkijoki
† 22.12.2005 Loimaan terveyskeskus

Rakkaudella kaivaten ja kiittäen

Kerttu ja Artturi
Matti ja Armi
Taisto
Rauha
Raimo ja Sonja
Anneli ja Timo
Hilkka ja Seppo
Pirkko ja Hannu
sekä muut sukulaiset ja ystävät

*Lähetä Herra enkelin taivaan
luokse äidin rakkaan.
Kosketti hiljaa posken nukkaa,
silitti hellästi hopeista tukkaa,
nostti siivilleen äidin rakkaan,
vei turvaan paikkaan varmaan
luokse Jumalan kaikkivaltiaan.*

*Enkeli valkea taivaalta tuolta,
pitäkää mummosta hyvää huolta.*

Lastenlapset ja lastenlastenlapset

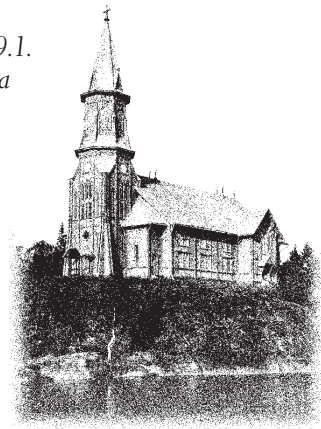
Rakkaamme siunattu läheisten ja ystävien läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Ketkä olivat kolme eniten ääniä kerännyttä Suurin Suomalainen –äänestyksessä?
2. Mitä mitataan Richterin asteikolla?
3. Minkä maan osavaltioita kutsutaan kantoneiksi?
4. Mihin fatalisti uskoo?
5. Kuka on Lapuan hiippakunnan piispa?
6. Millä nimellä tunnetaan yksikyttyräinen kameli?
7. Mihin useimmin liitetään sana ”hippu”?
8. Mikä valtio muodostui entisestä Hollannin Itä-Intiasta?
9. Mikä on ruutana?
10. Mikä on lapinpuukon lyhyempi nimi?

Hartaus sunnuntaiksi 29.1.
4. sunnuntai loppiaisesta

Myrskyä

Olin hädin tuskin kouluikäinen, kun menimme sukulaisten mökille saareen. Pieni perämoottori säksätti ja työnsi venettä eteenpäin isolla järvellä. Niemen jälkeen tuuli iski pieneen purteemme. Aallot murtuivat ryskyen veneen kokkaan. Aikuisetkin tarroutuivat heittelehtivän veneen laitaan. Vähitellen pääsimme saaren suojiin. Itse taisin hakea turvaa äidin kyljestä ja muistella iltarukouksen sanoja. Kokemus piirtyi pelottavana sieluun ja samalla muistan suuren helpotuksen perille pääsystä. Ihminen on pieni.

Tämän pyhän evankeliumissa opetuslapset joutuivat Genesaretin järven homankattilassa pimeään ja myrskyn armoille. Eivät he olleet vesillä mitään noviiseja vaan kalastajia ja kokeneita kulkijoita. Sitkeästi purjehtien ja soutaen he olivat ehkä tunnissa edenneet viitisen kilometriä. Mutta määränpäättä ei näkynyt vielä. He pelkäsivät ja kunnioittivat myrskyä, mutta Jeesuksen näkeminen myrskyn keskellä hätkähdytti. Hänessä oli jotain yliluonnollista, jotain yli kokemuksen ja ymmärryksen menevää: myrskyn Herra vaahtopäiden keskellä. Evankelistat kertovat asiaa niin uskottavasti, että rantakivillä kävelystä ei voi puhua. Viesti on selvä: myrsky ja pimeyskään eivät estä Jumalan Poikaa.

Jeesus rauhoitti heidät ja sanoi: ”Minä tässä, älkää pelätkö.” Ja samassa oltiinkin jo rannassa. Ikään kuin Mestari olisi sanonut: ”Turha hätäntyä, reitti löytyy, vaikka nyt ette sitä näekään”. Vapahtaja oli kaiken inhimillisen yläpuolella ja samalla niin lähellä opetuslasten hätää.

Ihmisen pienuus on luonnon armoilla vapisuttavaa. Elämäkin heittelee välillä arvaamatta. Paljon me hallitsemme, mutta emme luontoa, emme lopulta elämääkään. Monelta on ranta jäänyt matkallaan näkemättä. Rannikkoseudun pelastuneet kalastajat ovat usein lahjoittaneet kotikirkkoonsa purjeveneen, joka on esillä muistuttamassa Jumalan johdatuksesta elämän myrskyissä. Myrskyn kourissa pelottaa. Elämän kuohuissa ei näe valoa. Liekö Jumalakaan meistä huolehtii?

Johanneksen evankeliumissa myrskyssä kamppailevat opetuslapset saivat avun siitä, kun Jeesus tuli lähelle ja puhui rauhoittavasti. Ei hän ehtinyt edes veneeseen. Riitti, kun tuli lähelle. Ranta alkoi näkyä. Jeesus on hädässä lähellä, hätkähdyttävänkin lähellä. Käy yli ymmärryksen, kun hän murtaa pimeyden ja hallitsee myrskyä.

Vaaran kanssa ei ole leikkimistä. Mutta hädässä ystävä tunnetaan, sanotaan. Elämän pimeässä ja myrskyssä Vapahtaja tulee hätäntyneen lähelle ja sanoo: ”Minä se olen, älä pelkää, reitti löytyy, vaikka et sitä itse näe.”

Esa Löytömäki

Kirjoittaja on Forssan kirkkoherra.

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

E-mail:
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Perhe uutisia

Minunkin juureni Karjalassa

20.8.2005 syntynyt Mirva ja Vesa Tirkkosen prinsessa sai Helsingissä Viikin kirkossa 6.11.2005 kasteen ja nimen Min-da Merilla. Kasteen toimitti Esko M. Laine. Kummit ovat Marjo ja Tapio Salo, Jani Lehtinen ja Katja Harle. Mindan äidin isovanhemmat Aili (o.s. Vuorimäki) ja Paavo Lisinen olivat Kurkijoelta.

Kokouksia

Hiitolaiset ry:n VUOSIKOKOUS

pidetään lauantaina 4.2.2006 klo 13.00 Karjalatalon Käkisalminsalissa, Käpylänkuja 1, Helsinki. Kokouksessa käsitellään sääntöjen mukaiset asiat. Lisäksi käsitellään johtokunnan esitys jäsenmaksukäytännöstä liittyen Karjalan Liiton vuoden 2006 alusta voimaan tulleen jäsenmaksumuutokseen. Ohjelmassa Eeva Liikanen kertoo ja näyttää kuvia "Arkeologiselta Karjalan matkalta".

Tervetuloa. **Johtokunta.**

Kurkijoen Marttayhdistys ry:n sääntömääräinen vuosikokous

pidetään torstaina 16.2.2006 klo 18, Tuulensuun palvelukeskuksessa.

Tervetuloa! **Hallitus**

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan Aluesairaala

Kurkijokelainen

Koulukuja 7, 32200 LOIMAA

Puh. (02) 762 2551, 050-521 3336

Sanan Voimaa

27.1. Me rakastamme, koska Jumala on ensin rakastanut meitä. 1. Joh. 4:19

28.1. Muista Luojaasi nuoruudessasi, ennen kuin pahat päivät tulevat ja joutuvat ne vuodet, jotka eivät sinua miellytä. Saarn. 12:1

29.1. Herra, meidän Jumalamme, ole lempeä meille, anna töillemme menestys, siunaa kättemme työt. Ps. 90:17

30.1. Istuttaja ei siis ole mitään, ei myöskään kastelija, vaan kaikki on Jumalan kädessä, hän suo kasvun. 1. Kor. 3:7

31.1. Totisesti, totisesti: sillä joka uskoo, on ikuinen elämä. Joh. 6:47

1.2. Olkaa valmiit armahtamaan, niin kuin teidän Isännekin armahtaa. Luuk. 6:36

2.2. Tuli mies Jumalan lähettämä, hänen nimensä oli Johannes. Hän tuli todistajaksi, todistamaan valosta, jotta kaikki uskoisivat siihen. Joh. 1:6-7

3.2. Hän paljastaa syvimmit

salat, tietää sen, minkä pimeys peittää, hänen luonaan asuu valo. Dan. 2:22

4.2. Minä seison ovella ja kolkutan. Jos joku kuulee minun ääneni ja avaa oven, minä tulen hänen luokseen, ja me aterioimme yhdessä, minä ja hän. Ilm. 3:20

5.2. Hän on meidän syntiemme sovittaja, eikä vain meidän vaan koko maailman. 1. Joh. 2:2

6.2. Siitä, mitä omistat, anna Herran kunniaksi uhrit, kaikesta sadostasi paras osa. Sananl. 3:9

7.2. Sinun liittosi on ikuisen perintöni, siitä minun sydämeni iloitsee. Ps. 119:111

8.2. Isä rakastaa Poikaa ja on antanut kaiken hänen valtaansa. Joh. 3:35

9.2. Julista siis kansalle nämä Herran Sebaotin sanat: "Palatkaa minun luokseni, niin minä palaan teidän luoksenne, sanoo Herra Sebaot." Sak. 1:3

Uudenvuoden lupaukset

Lupasitko mitään itsellesi vuodenvaihteessa? Kait sen verran sinullakin on niitä paheita, että kannattaa tehdä pienehkö kurssin muutos siihen oikeaan suuntaan? Minulla niitä riittää! Tässä tuon julki muuttaman oman "lupaukseni".

Päätin, että lopetan käynnit kuntosalilla, sillä se vei aikaa viikossa noin kolme tuntia. Ei sinne ehdi, koska eläkeläisellähän on kiire. Ei ole hukattavaksi kallista aikaa moiseen. Kuntosalilla käydessä ja niitä vempaimia heilutellesa heikko kuntoni vahvistui ihan silmissä. Että mihin sen kanssa oikein joutuisi-kaan? Salikäynneistä alkoi tulla jo paha tapa!

Kun ei mene kuntoilemaan, niin pääsee paljon nopeammin tuonne vanhustenkoteihin ja sitten vuodeosastoille. Siellä olisi varmasti niin mukavaakin, kun olisi muita samantaisia huulta heittämässä tai vaivojaan valittamassa tai sitten aivan hiljaisia, joista ei olisi minkäänlaista haittaa, mitä nyt jotain pieniä hajuhaittoja erilaisista päästöistä. Se olisi vasta jotain se!

Ei tarvitsisi enää tehdä pieniä kävelyretkiä tuonne lumisille poluille tai kevään kukkakedoille. Saisi

vain maata rötköttää ja odottaa *hoiturin tuomaan ateri-aa omaan sänkyyn*. Muuta haittaa niistäkään ei olisi, sillä ne ovat, nämä hoiturit nimittäin, hyvin harvinaisia nykyään. Eikä nuo kevään lintukonserttitkaan pääsisi liiemmin häiritsemään, kun ei kerran tarvitsisi mennä ulos.

Sitten myös lupasin, että ruokapöydälläni pitää aina olla kunnon sapuskat, joihin kuuluu oikea läski, rasvaiset makkarat, paljon voita ja maidon tulee olla sitä oikeaa punaista. (Elkää ottako politikoinniksi tuota punaista maitoa.) Viime vuonna minä join vielä sinistä mai-

Nii männyy ko Loimaa sus

Mie tarvitsisin nyt yhessäi teijä loimaalaisii ap-puu. Selittäkää työ loimaalaist, mite mie oikei hiihän.

Monet paikalliset sanonnat liittyvät tietenkin johonkin henkilöön, tapahtumaan tai paikkaan. Monet sanonnista ovat ihan ymmärrettävissä ja paikkakunnalla ne tunnetaankin ihan juurta jaksain. Ulkopuoliselle se ei aina olekaan niin helppoa ja samalla tavalla selvää.

Seuraavatkin sanonnat ovat ihan selviä. Naama on niin kuin Hangon keksi. Lapsuudestahan on jo tuttu

naurusuinen keksi, ja siihenhän sitä tietenkin iloista ilmettä onkin hyvä verrata. On niin kuin Haminan kaupunki. Sekaista tai erilaista Haminan ympyräkaupungin asemakaavaahan se tarkoittaa, vaikka usein sanotaan, että pää on kuin Haminan kaupunkil.

Naama loistaa kuin Naantalin aurinko. Sanotaan tai lieneekö oikein tutkittu, että Naantali on Suomen aurinkoisin paikka, jos katsotaan, missä on kaikkien eniten aurinkoisia päiviä kesässä.

Piru oot, jos Porist oot, mut koko perkele jos Koke-mäeltä. Onneksi nuo porilaisetkaan eivät niitä kaikkien kamalampia ole. Pa-hoista akoistakin sanotaan, että "Nii on ku myrskymerkki allaka laijas."

Hyvästi ymmärtää senkin, kun sanotaan, että käsiala on kuin harakanvarpaita. Sen kävin ihan itse tutkimassa uudessa lumesa, missä harakat hyppies-sään jättivät melkoisia "harakanvarpaita".

Vähän vaikeampi on karjalaisen ymmärtää aitoa

Muistettavaa

Su 29.1. klo 10 jumalanpalvelus Noormarkun kirkossa. Vastuuvuorossa **Noormarkun Karjalaiset ry.** Hiitolan kirkon kello tuotu Nuijamaalta Noormarkkuun. Muutakin Hiitolan kirkon esineistöä nähtävillä. Kirkkokahvit.

Hiitolan Pitäjäseuran tarinailta ti 7.2. klo 18 Porissa, Tuomarink. 2. Terveysiltamme vieraana kirurgian ylilääkäri Jorma Panula. Tervetuloa mukaan entiset ja uudet.

NIMIPÄIVÄT

pe 27.1. Viljo, Vainojen uhrien muistopäivä

la 28.1. Kalle, Kaarlo, Kaarle, Mies

su 29.1. Valtteri

ma 30.1. Irja

ti 31.1. Alli

ke 1.2. Riitta

to 2.2. Jemina, Aamu

pe 3.2. Valo

la 4.2. Armi, Ronja

su 5.2. Asser,

 J. L. Runebergin päivä

ma 6.2. Terhi, Terhikki, Tea, Teija, Tiia, Saamelaisten kansallispäivä

ti 7.2. Riku, Rikhard

ke 8.2. Laina

to 9.2. Raija, Raisa

Etsintä-kuulutus

Onko sinulla tai hoitamallasi kuolinpesällä vanhoja Kurkijokelaisia? Kaikki ennen vuotta 1990 ilmestyneet Kurkijokelaisen numerot kiinnostavat minua.

Parasta olisi, jos löytyisi koko vuosikertoja, mutta yksittäisetkin lehdet käyvät. Lehdet saisivat hyvän kodin luonani, eikä sinun tarvitsisi heittää lehtiä roskikseen tai paperinkeräykseen. Otathan yhteyttä!

Aarne Heinonen
puh. (02) 258 9228
aarne.heinonen@pp2.inet.fi

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - To 9 - 17
tai sopimuksen mukaan

 LOIMAAN KIVI

 KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 02-7605 1221

Peräänkuulutus

On tapana kuuluttaa esimerkiksi rikoksista epäiltyjä, mutta on toki muitakin etsitty – ihan tuttavallisesti. Näin etsi mieheni tätikin kerran itseään, kun oli muisti kadonnut.

En kerro tätä pilkatakse-ni, kaukana siitä, sillä hän osoitti tässäkin tapauksessa vieraanvaraisuuttaan. Mutta huvittavaksi tapauksen teki se, kun vanhus sairaalasta kotiin palattuaan ketteräjal-kaisena hääri hellan ja siinä lähellä olevan sänkynsä luona ja ihmetteli: "Mihi hää nyt män, ku just ol tässä?"

Kun tädin vävypoika kyseli, mitä se mummo oli etsimässä, kuului vastaus: "A, tää talo emäntää. Just ikkähää hää ol täs. Pitäshä se nyt näi pitkämatkasil vierail kohv keittää." Vävypoika sanoi: "Siehä se uot tää talo emäntä!" "Voi ihmettäis. Miek se uonki? Justha mie olin sairashuoniil."

No, asia kun tuli selväksi, että "häähän on hää", ni tuota pikaa kahvipannu oli jo hel-lalla. Tuo muistikatkos oli vain onneksi lyhyt, mutta niin herttaisen huvittava. Tädin muisti pelasi hienosti vanhoissa, nuoruuden aikaisissa tapahtumissa, kun lähi-muisti katosi hetkittäin. Siinä oli perään kuulutuksen paikka: hakea tätä hetkeä.

Nyt kun itsekin olen vartunut "sen ikäiseksi", ymmärrän hyvin tuon tädinkin

itsensä kadottamisen, tädin, joka pian eli tässä hetkessä kahvipannuineen. Silti aina puheen kääntyessä vuosikymmenten takaisiin tapahtumiin. Nuo ajat eivät silti koskaan enää toistu. Ne olivat menneitä. Huomisesta-kaan emme tiedä. Se tulee aikanaan, jos on tullakseen. On vain tämä aika ja hetki, nyt ja tässä.

Mutta silti koitan erästä kadoksissa olevaa peräänkuuluttaa. Nimittäin kirjoi-tusteni selventämiseksi lähettämiäni valokuvia menneistä ajoista, jotka ovat vain kuvien kertomana historiassa. Nyt haluaisin saada kuvieni verran mennyttä aikaa takai-sin. Minne lienettekin kadonneet, tulkaapas kotiin luokse-ni jälkipolvieni muistoksi!

Tuskinpa kuvillani lienee kenelläkään käyttöä, kertos-vathan ne vain menneestä, mutta jälkeläiseni voisivat joskus sivuta ajatuksissaan mummon jalanjäljillä. Kaikki he kuitenkin ovat hyvin kiinnostuneita karjalaisista juuristaan ja tehneet omat jalanjälkensä "mummolan pi-hamaalle" jo useita kertoja. Siinä on rinnalla se mennyt aika, tämä hetki ja ripauksen toiveita tulevasta ajasta. Jäädään odottavalle kannalle. Hyvää alkanutta vuotta 2006 kaikille.

Aino Koppi
Noormarkku

Urjalan Seurakunnan
Yhteiskoulun
Nuorisosoittokunta

Esite kertoo mm.

että soittokunta on perustettu 1960. Soittokunnan johtajana on toiminut sen perustamisesta lähtien dir. cant. Toivo Lankinen.

Soittokunta toimii neljässä kylässä: Halkivahassa, Huhdissa, Laukeelassa ja Nuutajärvellä omina ryhminään, joista Nuutajärven soittokuntaa johtaa opettaja Heikki Eskola. Nämä ryhmät jakautuvat vielä eri harjoitusryhmiin taidon mukaan. Yhteisharjoituksia pidetään noin joka toinen kuukausi.

Soittokunnan kokovahvuus on 90 soittajaa. Harjoituksia on vuosittain noin 200 ja esiintymisiä noin 100. Soittokunta kuuluu Joka Pojan musiikkiliittoon.

Soittokunta on esiintynyt laajalti ympäri Suomen ja osallistunut moniin soittokilpailuihin, voittojakin saaden. Soittokunnan pojista on muodostettu 10 pojan nokkahuiluyhtye. Yhtye on voittanut mm. kolme kertaa mestaruuden valtakunnallisilla poikien talvipäivillä.

Vuonna 1963 soittokunnalla oli esiintymismatka Pohjois-Suomeen, Ruotsiin ja Norjaan. Vuonna 1965 käytiin Tanskassa, Saksassa, Hollannissa ja Belgiassa. Vuonna 1967 matkat suuntautuivat Ruotsiin, Tanskaan, Saksaan, Hollantiin, Belgiaan, Englantiin ja Ranskaan. Soittokunnan toiminnan tukena on 15-jäseninen vanhempainneuvosto puheenjohtajanaan maanviljelijä Kalle Jaakkola.

Soittokunnan huoltajina matkoilla ovat toimineet rouva Mirjam Lankinen, neiti Anna-Liisa Vähä-Pietilä ja nuorisosihteeri Ake Lehti.

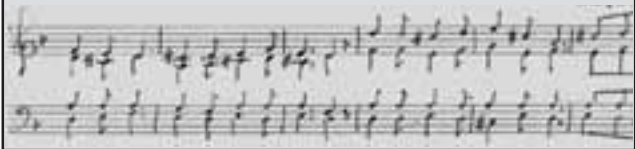
Ohjelmistossa on hengellistä musiikkia:

Beethoven	Jumalan kunnia luonnossa
Bach	Viel' elää Hän
Wagner	Pyhiinvaeltajan kuoro
Hannikainen	Pyhäaamun rauha
Kuusisto	Suomalainen rukous
Kuikka sov.	Kaanaanmaa
Kuikka sov.	Rapsodia "Elämän kevät"
Kuikka sov.	Olitko Golgatalla
Merikanto	Oi, muistatko vielä sen virren
Mason	Sua kohti Herrani
	Hymni "Kaikki Jeesukselle"

Isänmaallista ym. musiikkia:

Sibelius	Finlandia
Sibelius	Andante festivo
Sibelius	Nouskaa kansat
Kaski	Preludi Ges-duuri
Mendelssohn	Notturmo
Offenbach	Orfeus manalassa
Suppé	Kevyt ratsuväki
Pacius	Suomen laulu
Kuikka sov.	Laulusikermä "Oma maa"

Marsseja:	
Rope sov.	Parolan marssi
Hämäläinen	Suvmarssi
Kosonen	Kevät tullut on
Nilsson	Aurinkoa ja kevättä
Bennet	Sotilasvartio
King	Trombone king
Saraste	Tervehdys hämäläisille
Sousa	Tähtilipun alla
Teike	Vanhat toverit
Zimmerman	Ankkurit ylös
Sonninen	Partaharjun marssi
Rope sov.	Urheilumarssi
Sibelius	Partiolaisten marssi
Rope sov.	Muistoja Pohjolasta
Klemetti	Poikien marssi

Vampulan soittokunta esiintymässä 1950-luvulla Loimaan evankelisen kansanopiston juhlassa. Toivo Lankinen johtaa.

Musiikki työnä ja harrastuksena

Toivo Lankisen muistoja matkan varrelta

Musiikin ammattilaisena muistelen mennyttä elämäni. Ensimmäiset soiton-alkeet sain Kurkijoen Pohjiin kylässä kotona äidiltäni harmonilla, jonka hän oli saanut vanhemmiltaan häälahjaksi. Myös äidinäitini oli saanut häälahjaksi harmonin mennessään naimisiin Simo Braggen kanssa ja muuttaessaan Kurkijoen Riekkalasta Hiitolan Itulaan.

Minun äitini oli ennen naimisiin menoaan ollut oppilaana Lahden Kansanopistossa, jossa oli oppinut soittamaan. Muistan myös kanttori Heikki Miettisen pitämät virsiharjoitukset Kurkijoen kodissamme. Tupa oli täynnä kylän ihmisiä, harmoni soi, ja laulu raikui.

Ensimmäiset varsinaiset pianotuntini sain sitten käydessäni alakoulua Lopotissa. Siellä olin opettaja Anni Autereen oppilaana, ja ne pianotunnit olivat kuin suurta juhlaa minulle. Vähän ennen talvisotaa muutimme äidin kotitaloon Hiitolaan. Aloin käydä Nehvolan koulua, jonka opettajalta Leonard Männiköltä sain taas pianotunteja.

Syksyllä vuonna 1939 alkoi talvisota ja tuli evakkomatka Kankaanpäähän. Siellä kului toista vuotta koulussa ja sotilaspoikaharrastuksissa, mutta keväällä 1941 isä osti maatilan Sii-

kaisista. Muutettuaamme sinne tapasimme kanttori Risto Koskisen, joka oli jo valittu Elimäen kanttoriksi, mutta hän hoiti vielä vuoden isänsä apuna Siikaisten virkaa.

Aloin käydä kanttori Koskisen luona pianotunneilla. Opiskelu hänen kanssaan oli innostavaa, ja kun hänen äidillään oli aina tunnin loputtua jotain hyvää tarjottavaa, jaksoin hiihtää 12 kilometrin matkan kotiini Sammiin.

Sitten alkoi jatkosota, ja rakennettiin Suur-Suomea. Vanhempani myivät maatilan Siikaista, ja tulimme kotiin Hiitolaan vuotta myöhemmin kuin muut sieltä evakkoon lähteneet. Jatkosodan jälkeen suuntautui toinen evakkomatkamme Vaasan seudulle Mustasaareen.

Musiikkiopintoja

Hakeuduin Vaasan musiikkiopistoon, jossa soitin pianoa Nils Kyylen oppilaana. Teoriaa opetti Vaasan urkuri Gösta Stråle, ja hänen opastuksellaan soitin Merkelin urkukoulua jalkioharjoituksineen. Eräällä Vaasan koululla oli jalkioharmoni ja piano, ja nämä olivat käytössäni harjoitukseen hyvin usein. Gösta Stråle oli hyvin innostava ja isällinen opettaja, ja hän lopulta viitoitti tieni Turun Kirkkomusiikkiopistoon

vuonna 1945.

Isäni ja setäni ostivat vuonna 1945 Mellilästä maatilan, jonka sitten jakoi-ivat keskenään. Koska asuimme sitten jo niin lähellä Turkuu, hain Turun Kirkkomusiikkiopistoon ja valmistuin vuonna 1948 kanttoriksi.

Vuonna 1945 olin myös liittynyt Mellilän soittokuntaan ja soitin siellä trumpettia kolme vuotta Aleks Rinteen johdolla. Siinä toteutui pienen pojan eräs haave Kurkijoen ajalta, kun siellä olin kuunnellut VPK:n soittokunnan soittoa muun muassa juhannusjuh- lissa Linnamäellä. Soittokuntaa Kurkijoella johti Antti Korjonen, ja nyt sain itse soittaa. Soittokunnasta tulikin minulle myöhemmin laaja elämäntehtävä ja harrastus kanttorin työn ohella.

Mellilään perustettiin Karjala-kuoro vuonna 1946, kun olin vuoden ollut Kirkkomusiikkiopistossa. Paljon oli laulajia ja into kova, kun harjoittelimme ja minä sain johtaa, vuoroin meillä kotona ja vuoroin Hartikassa. Ensiesiintyminen oli jännittävä juttu.

Vuoden kuluttua kuoron perustamisesta vietettiin Loimaan Heimolinnassa kurkijokelaisten juhlaa. Kuoromme esiintyi, ja ohjelmassa oli muun muassa Kuusiston Suomalainen ru-

kous ja Merikannon Mä oksalla ylimmällä. Myös Tauno Äikää, kurkijokelainen kanttori esiintyi siellä pianistina. Ennen juhlaa hän tarjoutui säestämään kuoroa. Kun kysyin, pitäisikö meidän harjoitella, hän vastasi: "Kyllä myö Kurkijoen pojat osataan ilman harjoitustakin." Tällä lauseella oli minuun ja kuoroon rohkaiseva vaikutus, ja esityksen jälkeen tunsimme onnistuneemme.

Keväällä 1948 Kirkkomusiikkiopiston päätyttyä soitin päätöskonsertissa Turun Tuomiokirkossa Spittan Toccatan ja fuugan d-molli. Ei minulla silloin ollut aavistustakaan, että kerran vielä työskentelisin Tuomiokirkon kanttorina.

Kanttorina ja opettajana

Kesä 1948 kului vt-kanttorina ensin Huittisissa ja sitten Loimaan kauppalas- sa. Marraskuussa menin alokkaaksi Turun kasarmille, sitten Heikkilän AU-koulun kautta Haminaan Upseerikouluun. Haminassa tapasin mus.kapt. Karvo- sen, jolta sain opetusta soittokunnan johtamisessa. Sain myös seurata soittokunnan johtamista ja sen toimintaa aina, kun se vain oli minulle mahdollista.

Kun syksyllä 1949 pääsin siviiliin, jatkui työni Loimaan kauppalan kantto-

rina ja samalla Loimaan Ev.lut. Kansanopiston musiikinopettajana. Seuraavana syksynä lähdin jatko-opinnoille Helsinkiin Sibelius-Akatemiaan, jossa soitin urkuja Enzo Forsblomin johdolla. Samanaikaisesti hoidin kolmen kuukauden kanttorinsijaisuutta Lopella, jossa kirkkokuoroon kuului useita kyläkuoroja ja laulajia oli yhteensä 100.

Kevätkaudella jatkoin opiskelua Helsingissä. Urkujen soiton lisäksi sain muun muassa lauluopetusta Mauno Tammiselta. Samanaikaisesti olin seurakunnan poikatyöntekijänä Töölössä.

Helsingistä käsin hain sitten avoimeksi tullutta Vampulan kanttorin virkaa ja pääsin sinne. Aloitin siellä syksyllä 1951. Sen rinnalla minulla oli musiikinopettajan tuntivirka uudella Loimaan Ev.lut. Kansanopistolla.

Ensimmäinen soittokuntani

Vuonna 1952 perustin ensimmäisen poikasoittokunnan Vampulaan. Ensimmäiset nuottisovitukset soittokunnalle teki kap.mest. Antti Korjonen, joka siihen aikaan asui lähellä Kyrössä, mutta oli meillä useaan otteeseen viikkojakin. (Näitä nuotteja muiden lisäksi käytin sitten koko soittokunta-aikani eli yli 50 vuotta, ja niitä on vielä käytössä muun muassa Mynämäen Senioripuhaltajilla, joille olen edelleen taustatukena.)

Vampulassa pidin myös poikakerhoja eri toimintamuotoineen ja kesäleireineen, joilla vaimoni Mirjam oli apuna. Muukin seurakuntatoiminta oli vilkasta. Hartaushetkien yhteydessä kodeissa pidin vuosittain yli 100 virsiharjoitusta. Muukin musiikkitoiminta oli monipuolista. Piispan-tarkastuksessa arkipiispa Ilmari Salomies antoi minulle dir. cant. -arvonimen ollessani alle 30-vuotias.

Kun vuonna 1960 tuli Urjalan kanttorin virkaan, sitouduin samalla myös seurakunnan nuoriso-ohjaajaksi ja yhteiskoulun musiikinopettajaksi. Mir-

jam aloitti siellä yhteiskoulun käsityöopettajana. Kirkkokuoro laajeni niin, että siihen kuului lisäksi viisi kyläkuoroa, joihin saatiin myös varajohtajat. Laulajia oli yhteensä yli 100. Nuorten kerhoja oli 15 koululla. Kerhonjohtajakursseja pidettiin vuosittain, ja kerholaisia oli yli 400.

Valtakunnallisilla seurakuntapoikien talvipäivillä muun muassa Varkaudessa voitti Urjala parhaan seurakunnan arvon pistekilpailussa, kun mukaan laskettiin hiihto- ym. urheilukilpailujen, henkisten kilpailujen, soittokuntien ja yhtyeitten tulokset.

Valtakunnallisilla kirkkolaulujuhilla konsertoi Urjalan kirkkokuoro omin ohjelmin. Soittokunnan kanssa tehtiin lisäksi joka toinen vuosi esiintymismatka jonnekin ulkomaille.

Kankaanpään vuodet

Vuonna 1968 tuli muutto Kankaanpään kanttoriksi. Vaalissa sain yllättäen noin 1 300 ääntä ja tulin valituksi. Kankaanpää oli minulle ennestään tuttu, koska olin tullut sinne perheeni kanssa evakoksi talvisodan jälkeen. Kirkkokuoro ja lapsikuoro alkoivat toimia innolla.

Soittokuntatoiminta alkoi myös. Nyt mukaan tuli poikien lisäksi myös runsaasti tyttöjä. Toimin lisäksi opettajana yhteislyseossa ja musiikkiopistossa. Ne nivoutuivat mukavasti yhteen seurakuntatyön kanssa.

Harjoituksia alkoi olla aina, kun vain aikaa oli, myös lauantaisin ja sunnuntaisin. Soittajia oli noin 90. Esiintymispyyntöjä tuli paitsi omalta paikkakunnalta myös muualta Suomesta.

Kävimme muun muassa valtakunnallisilla evankeliumiyhdistyksen vuosijuhlilla eri puolilla Suomea. Kutsujana oli rovasti Toivo Rapeli. Meillä oli ohjelmistossa runsaasti myös Siionin Kanteleen lauluja, ja soittokuntamme säesti kaikki yleensä kaksipäiväisten juhlien yhteislaulut.

Saimme olla myös Kankaanpään kaupungin edustussoittokuntana mukana sen ystäväkuntien viikon kestävässä kesätapahtumis-

Turun Kristillisen Raittiusseuran nuorisosoittokunta vuonna 1990. Johtaja Toivo Lankinen istumassa toisen rivin oikeassa reunassa.

sa muun muassa Ruotsissa, Norjassa, Tanskassa ja Saksassa. Lisäksi teimme joka kesä muita ulkomaanmatkoja.

Ulkomaanmatkoilla konsertoimme muun muassa Kööpenhaminan Tivolisssa, Lyypekissä saksalaisten sotaveteraanien juhlassa, Hannoverin konsertin jälkeen tuli kutsu päivälliselle tuomiokapituliin, Antwerpenissä Merimieskirkolla ja Eläintarhan suurella esiintymislavalla, Pariisissa kaupungin keskustassa alkoi konsertti vasta klo 24, ja Kölnissä tuomiokirkon vieressä olevalla esiintymislavalla. Yhdyshenkilöinä konsertteja järjestellessä toimivat yleensä merimies- ja ulkosuomalaisen seurakuntien henkilökunta.

Musikaaliset lapset

Poikamme Viljo puhalsi jo alle vuoden ikäisenä torvesta ensimmäiset säveleensä. Hän löysi bassotorven työhuoneeni lattialta Vampulassa, ja usein oli muitakin soittimia saatavilla. Hänen soittoharrastuksensa jatkuivat sitten viisivuotiaasta lähtien koko kouluaajan johtamisani soittokunnissa. Hän oppi soittamaan kaikkia soittokunnan puhaltimia saaden lisäoppia kesäisillä

Partaharjun musiikkileireillä, joihin aina soittokunnan kanssa osallistuin.

Kankaanpäässä lukioaikanaan Veijo oli suurena apuna antaen yksityisopetusta nuoremmille soittajille. Ylioppilaaksi tulonsa jälkeen ja opiskeluaikanaan Sibelius-Akatemiassa hän toimi kesäisin hyvin usein soittokunnan varajohtajana jopa ulkomaanmatkoillakin. Tästä oli minulle korvaamaton apu.

Vuonna 1976 tuli kutsuja Turusta: ”Tuomiokirkon kanttorin virka tuli avoimeksi. Hae sitä.” Vanhempani asuivat jo siihen aikaan Mynämäen maatilalla, joten hain sitä virkaa ja pääsin ensimmäiselle vaalijalle. Tulin valituksi, ja olihan se huippuvirka monine kuoroineen ja ammattisolisteineen.

Turun tuomiokirkossa

Aloitettuani tuomiokirkon kanttorina läheinen yhteistoiminta alkoi myös Turun Kaupunginorkesterin soittajien kanssa. Kantaattien säästykset sai aina tarvittaessa, ja muissakin ohjelmissa he avustivat mielellään.

Koko seurakuntaa ajatellen musiikkitoiminta oli haastavaa ja rikasta. Työtä oli paljon, mutta opiskelin siinä sivussa vielä urkujensoittoa Helsingissä. Pari kertaa sattui, etten ehtinyt ajoissa kotiin ja sovittuun kuoroharjoitukseen, jolloin soitin tyttarellemme Eijalle: ”Mene pitämään se kuoroharjoitus.” Kyseessä oli Tuomiokirkon Nuortenkuoro, jossa Eija itsekin lauloi. Hän lauloi koko kouluaikansa seurakunnan kuoroissa. Lisäksi hän soitti pianoa ja huilua.

Heti Turkuun tultuamme sain kutsun perustamaan soittokuntaa Turun Kristilliseen Raittiusseuraan. TKRS:n soittokunta perustettiin vuonna 1976. Soittajia siinä oli koko ajan keskimäärin 50. Johdin tuota soittokuntaa 15 vuotta aina eläkkeelle jäämiseeni asti.

Kanttorina eri puolilla

Olin kanttorina Naantalissa ja myös muutamia vuosia Eurajoella, jonne myös perustin soittokunnan. Nämä soittajat esiintyivät usein yhdessä TKRS:n soittokunnan kanssa. Teimme yhteisiä ulkomaanmatkoja, suoritimme marssisoittoja Turun Messuilla ja myös vuonna 1983 Yleisurheilun Helsingin MM-kisoissa yhdessä Turun Lahjan Tyttöjen kanssa. Vuonna 1984 tuli kustu esiintymään Ruotsi-Suomi –maaotteluun, jossa soitimme kaiken musiikin ja myös fanfaarit Helsingin Olympiastadionilla.

Olin vielä muutamia vuosia kanttorina Maariassa. Isäni sai iäisyyskutsun vuonna 1981. Äitini asui meidän kanssamme siitä asti. Kävimme kyllä Mynämäen kodissa niin paljon, kuin se suinkin oli mahdollista. Viisi vuotta ennen eläkkeelle siirtymistäni muutimme kokonaan Mynämäen kotiimme. Minä aloitin Kalannin kanttorina, jolloin voin asua kotona Mynämäessä.

Kalantiin syntyi myös heti nuorisosoittokunta. Johtamani TKRS:n soittokunta ja Kalannin nuoret soittajat tekivät paljon yhteistyötä muun muassa messusoittokuntana. Muutamia ulkomaisia esiintymismatkojakin tehtiin: Unkariin, Venäjälle Viipuriin ja Pietariin sekä Viroon Tallinnaan, Paigeen ja Pärnuun.

Vuonna 1991 jäin eläkkeelle ja perustin vielä Mynämäelle nuorisosoittokunnan, jossa oli 30 soittajaa. Maataloustöiden lomassa tämä oli mukavaa vaihtelua. Esiintymisiäkin järjestyi mukavasti ja esiintymismatkoja tehtiin muun muassa Pietariin, Tallinnaan, Mallorcalle ja kaksi kertaa Kreikkaan Ateenaan. Soittokuntatyössä ja kaikessa muussakin työurani aikana oli tukena vaimoni Mirjam.

Korvaamaton apu

Meillä kotona oli lisäksi 14 vuoden ajan vuoteen

1986 asti Suomen Kirkkomusiikkiliiton toimisto ja varasto, Suomen Kanttoriurkuriiliton varasto ja vielä Valtakunnallisten kirkkolaulujuhlien tilit. Mirjam toimi näiden liittojen toimiston- ja tilienhoitajana ja sihteerinä. Minä toimin juoksupoikana ja apulaisena.

Suomen yli 500 kirkkokuoroa tarvitsi materiaalia: nuotteja, ansiomerkkejä, viirejä ym. Tietojen kulkeemisesta oli myös huolehdittava ryhmäkirjeiden muodossa. Tähän liittyivät vielä jokakesäisten musiikkikurssien suunnittelut ja johtamiset muun muassa Eurajoella, Loimaalla ja Paimiossa.

Osanottajia kursseilla oli yleensä noin 200. Näillä em. Lounais-Suomen kursseilla opiskeltiin kuoron- ja soitonjohtamista, kuoro- ja yksinlaulua ja musiikinteoriaa. Lisäksi olivat kurssit puhallin- ja jousisoittajille sekä soittokunnille. Opettajia oli yhteensä noin 20.

Eläkepäivinä

Elämä on ollut rikasta ja työntäyteistä, kun vielä on saanut tehdä sitä työtä, mihin on ollut kutsumus. Suuri apu on tullut perheeltä: vaimolta ja lapsilta. Kurssi-toiminnassa erityisesti kiitos Veijon perheelle, jolta olen saanut ammattiapua opetustyössä.

Kun vielä kaikki lastenlapsetkin harrastavat musiikkia ja muutamat heistä valmistuvat jopa kirkkomusiikin ja seurakuntatyön ammattiinkin, ei voi muuta kuin kiittää Taivaan Isää kaikesta johduksesta ja siunauksesta.

Nyt vietämme Mirjamin kanssa eläkepäiviä Nummelassa, lastemme perheiden lähituntumassa. On ilo olla vielä kanssakäymisissä Vakka-Suomen ja Turun alueelta olevien Senioripuhaltajien kanssa ja olla järjestämässä heidän kanssaan musiikkitilaisuuksia, joiden tulot ovat menneet Karjalan ja Viron orpokotien hyväksi seurakuntien kautta.

Toivo Lankinen

Senioripuhaltajat Vampulan kirkossa 28.3.2003. Yhtyeen kokoonpano on tilanteen mukaan 5-8 soittajaa. Toivo Lankinen seisomassa takana.

Mieluisa lahja

UUTUUS

Kurkijoki-
isännänviiri80 € + postitus
Pituus 4 m, yläosan
leveys 45 cm.Kurkijokelainen
Koulukuja 7, LOIMAA
puh. (02) 762 2551
ja 050-521 3336

Neuvostovallan aikana luovutetun Karjalan rakennuksista kulttuuriperintönä arvokkaiksi luettiin lähinnä venäläisiin liittyviä paikkoja, kuten Ilja Repinin ja Maksim Gorkin huvilat Kannaksella sekä talo, jossa Lenin piileksi kesällä 1917. Viimeksi mainittu on suojattu säältä jättimäisellä betonilipalla.

Nykyään Venäjällä nähdään arvoa myös muilla suomalaisaikaisilla rakennuksilla ja rakennuskokonaisuuksilla. Restaurointi ja suojelu ovat kuitenkin ongelmallisia. Esittelen tässä esimerkkinä Kurkijoella sijaitsevan ”Sonckin talon”, joka toimi kodikkaana tuki-kohtanani viime elokuun matkallani.

Rakennustaiteellisenä taustatietona niille lukijoille, jotka eivät vielä tunne Kurkijokea: Kurkijoen entinen kirkonkylä Lopotti eli nykyinen Kurkijoki kuuluu parhaiten säilyneisiin luovutetun Karjalan suomalaiskyliin. Pitkälle neuvostoaikaan sen sydämenä olivat arkkitehti F. A. Sjöströmin komea, nikkarityylinen kirkko ja vuonna 1875 toimintansa aloittanut maanviljelysopisto (myöh. maamiesopisto), jonka laaja, nikkarityylinen rakennusryhmä puutarhoineen levittäytyi esihistoriallisen Linnanmäen juureen.

Kurkijoen kirkko paloi vuonna 1992, maamiesopiston rakennuksista moni on tuhoutunut vasta niinkin myöhään kuin 1990-luvulla, tavallisesti tulipaloissa. Alkuperäisistä on jäljellä vajaa puolet.

Taloparka

Sonckin talo sijaitsee näköetäisyydellä maamiesopistosta, pienellä nyppylällä kirkonkylän halki virtaavan Raholanjoen toisella puolella. Talon rakennutti agronomi Karl Joel Sonck, joka toimi maamiesopiston johtajana. Talo valmistui agronomin kuu-luisan arkkitehtiveljen Lars Sonckin piirustusten mukaan vuonna 1915. Agronomi perheineen asui siinä vain nelisen vuotta ennen kuin muutti Turkuun.

Neuvostoaikana talossa on toiminut ainakin lastentarha. Tällainen yleishöydyllyinen käyttö yleensä ta-

Netta Böök:

Lidian
majatalo

Elokuussa 2005 Sonckin talon vuorilaudoittaminen oli pitkällä. Kirvesmies noudatti alkuperäisen laudoituksen mallia ikkunoiden kehyslautoja myöten. Kuva Juhani Seppovaara.

kaa rakennuksen säilymisen kohtuullisessa kunnossa. Varsinainen rappeutuminen lienee alkanut silloin, kun talo jäi paikallisen sovhoosin kausityöläisten käyttöön, jolloin se oli vuositain pitkiä aikoja tyhji-lään.

Talon nykyinen omistaja Lidia Ivanova kertoo seuraavaa: ”Keväisin ennen kausityöläisten saapumista talossa tehtiin pintaremontti. Seinät maalattiin, ikkunat lasitettiin ja niin edelleen. Seuraavaan kevääseen mennessä täkäläiset ryysyläiset panivat talon taas hylkykuntoon: ovet apposen avoinna, huoneet sekaisin, ikkunat ilman laseja.”

Pietarilainen Ivanova osti talon miehensä kanssa kodikseen vuonna 1990-luvun alussa, valtion omai-

suuden yksityistämisen alettua. Kurkijoen paikallishallinto möi lähes kymmenen huonetta käsittävän talon ”halkojen hinnalla”.

Talo oli Ivanovan mukaan ulkonäöltään ihastuttava mutta kunnoltaan surkea. Vuorilaudoitus, terassit ja parvekkeet olivat hävinneet, ja alimmat hirsikerrat olivat lahoamassa. Savupiiput ja vesikatto olivat reikäisiä. Sisätilojen lattiat olivat paikoin lahot, sisäpor-taikot käyttökelvottomat. Ikkunoita ei ollut eikä ilmeisesti oviakaan, tai ainakaan tallella ei ollut alkupe-räisiä.

On myös mahdollista, että alkuperäisiä ovia, heloja ja ikkunoita on kadonnut heti alueluovutusten jälkeen. Venäläinen kotiseuduntutkija Jevgeni Balashov

kertoo Kannaksella yleisesti tapahtuneen, että asutusvaiheessa ennen uusien neuvostoasukkaiden saapumista luovutetun Karjalan suomalaistaloista ja talousrakennuksista varastettiin ovet, ikkunat ja uunit. Viipurissa puolestaan tiedetään revityn irti ja poltetun poroksi tammisia peiliovia pronssivetimiseen ja kar-meineen ja korvatun ne ideologisesti sopivammilla, leningradilaisilla laakaovilla.

Talon uusi elämä

Ennen vuotta 1989 luovutetussa Karjalassa on ollut tarjolla hyvin vähän tietoa alueen suomalaisista rakennuksista ja niiden omistajista. Monet Laatokan Karjalan neuvostosiirtolaiset kokivat pitkään olevansa luvatta jonkun kodissa ja mailla, mutta keiden.

Ivanova sai tietoa talostaan lähettämällä siitä kuvan Suomessa ilmestyvään venäjänkieliseen lehteen. Talon arvosta hänelle kertoi ensiksi arkeologi Pirjo Uino, joka kävi Kurkijoella toukokuussa 1994 Karjalan liiton kulttuurimatalla.

Ivanova hankki Suomes-ta rakennuksen piirustukset

Lidia Jevgejevna Ivanova on pelastanut Sonckin talon tuhoutumiselta. Kuva Juhani Seppovaara 2005.

Talossa on säilynyt kau-niita kaakeliuuneja. Ovet Ivanova on joutunut teettämään. Kuva Netta Böök 2005.

toriallisen kehityksen kannalta tärkeäksi, alueen maankäyttöä ohjaavaan kaavaan osoitetaan suojeluvyöhyke. Tällaisen suojeluvyöhykkeen luomisesta on vuonna 2005 tehty esitys myös Kurkijoen pääraitille eli nykyiselle Lenininkadulle poikkeuksellisen hyvin säilyneen suomalaisen kylämiljöönänsä ansiosta.

Sonckin talon suojeluvyöhykemääräyksen toteenpaneminen ei ole ollut ongelmattonta. Paikallisissa herättää näköä, että ”ulko-puolisen” – pietarilaisen – ostama talo on paljastunut arvokkaaksi arkkitehtuuri-muistomeriksi, joka vaikuttaa maankäyttöön. Kyläläiset ovat joutuneet siirtämään suojeluvyöhykkeeltä kellarinsa ja halkovajansa, eikä vyöhykkeelle saa rakentaa mitään muutakaan. Myös jätteet täytyy nyt toimittaa muualle – ennen kylän epävirallinen kaatopaikka sijaitsi Sonckin talon edustalla. Eniten suojeluvyöhykettä uhannee kuitenkin varakkaiden venäläisten datsarakentaminen. Ensimmäinen korkealla aidalla ympäröity datsa on jo noussut maisemallisesti herkkään kohtaan suojeluvyöhykkeen tuntumaan.

Rakennussuojelun ihanteet ja käytäntö

Historiallisen muistomerkin statuksen saaneet rakennukset ovat usein problemaattisia. Venäjällä lain mukaan federaation tulisi turvata arkkitehtuuri-monumenttien restaurointi. Niin ei tapahdu. Valtiontalouden romahdettua 1990-luvulla muun muassa restaurointiala on kärsinyt suuresti varojen puutteesta.

Muutenkin rakennusten kunnostamiseen osoitetut määrärahat ovat lähinnä viitteellisiä. Lisäksi niiden jakaminen etenee moniporaisena prosessina, joka alkaa Moskovasta. Karjalan Tasavallan osalta prosessi

jatkuu pääkaupungin Petroskoin rakennussuojelukomiteassa ja sieltä edelleen Lahdenpohjan piirissä, jonka hallinnollisessa keskuksessa Lahdenpohjassa päätetään rahan paikallisesta jaosta.

Sortavalalainen, jo eläkkeelle siirtynyt restaurointi-arkkitehti Valentina Kirjanova toteaa, että paikallisella tasolla joudutaan puolestaan pohtimaan, osoitetaan määräraha yksityisen omistaman, puisen arvotalon vai monen perheen asuman kerrostalon korjaustöihin. Yleensä suositaan jälkimmäistä ratkaisua, koska se on tavallaan tehokkaampaa.

Korjausrahan saamista kuitenkin edistää, jos vanhassa arvotalossa toimii jokin organisaatio. Esimerkiksi Kurkijoella sai vuonna 2005 korjausavustusta entisen maamiesopiston erittäin huonoon kuntoon päässyt asuntolarakennus, jossa on vastikään alkanut toimia Kurkijoen kotiseuduntutkimuslaitos.

Federaatiossa onkin käyty keskustelua, pitäisikö valtion omistamat rakennusmonumentit myydä, koska niiden restaurointi tulee kalliiksi. Esimerkiksi Laatokan Karjalassa sijaitsevaa, vandalisoitua Lumivaaran kirkkoa (Ilmari Lounis 1934–35) on tarjottu myytäväksi.

Rakennusmuistomerkkien myyminen yksityisille vaarantaa niiden arvojen säilymisen, sillä yksityisen rakennuksessaan suorittamien korjausten valvomisen on vaikeaa. Toisaalta varsinkin Moskovassa on nähty useita tapauksia, joissa suojelurakennus on viranomaisien hiljaisella siunauksella purettu ja siitä on rakennettu entistä suurempi, viitteellisesti vanhaa muistuttava kopio.

Restauroinnit jäävät edellä kuvatuista syistä monesti yksityisen omistajan henkilökohtaisten intressien varaan, ja niiden rahoittaminen vaatii kekseliäisyyttä ja määrätietoisuutta. Karjalan Tasavallan alueella on tosin jokunen esimerkki harvinaisesta uusriikkaan rahoittamasta restauroinnista. Sellainen on Eliel Saarisen suunnitteleman Taruniemen huvilan (1911–1912) restaurointi, jota toteutetaan paraikaa Valentina Kirjanovan suunnitelmien mukaan.

Omatoimirestaurointia

Ivanovan lainmukainen velvollisuus on siis restauroida talonsa, koska se on suojeltu. Koska arvokkaiden asuinrakennuksissa ei Venäjällä yleensä edellytetä sisustusten säilyttämistä, talon suojelu koskee ilmeisesti vain julkisivuja.

Suojelumääräysten noudattamista ei käytännössä kuitenkaan voida valvoa. Lahdenpohjan piirin tai edes Sortavalan viranomaisissa ei tällä hetkellä ole ketään, jolla olisi pätevyys valvoa restaurointeja.

Kurkijoen kotiseudun-

Syksyllä 2005 talo maalattiin Suomesta ostetulla punaisella öljymaalilla. Alun perin talo ei ole ollut tämän värinen, mutta punamultainen sävy yhdistettäneen Venäjällä suomalaiseen taloon. Kuva Marina Petrova.

tutkimuslaitoksen johtaja Marina Petrova ja hänen miehensä Igor Petrov kertoivat: ”Varsinkin asuinrakennuksissa korjaukset tehdään miten tehdään. Ajatellaan, että kyllä sitä itse osataan. Mutta kun itse tehdään, tehdään vain hätä- ja pintaremontteja. Mitä rakenteissa tapahtuu, ei kiinnosta. Sakkoja voi saada, jos korjaa väärin, mutta oikein korjaaminen maksaa enemmän kuin sakot.”

Ivanova on korjannut ja korjauttanut taloaan jo yli kymmenen vuotta. Hän on joutunut tekemään työn yksin, sillä mies kuoli äkillisesti 1990-luvulla. Venäjän 1990-luvun rahakriisien syötyä säästöt hän on rahoittanut työn pitämällä rakennuksessa majataloa. Käytännössä hän on pelastanut talon tuholta. Ivanovalla ei kuitenkaan ole taloudellisia, tiedollisia eikä taidollisia edellytyksiä lain

edellyttämään korkeatasoisen restaurointiin.

Talolle ei myöskään ole laadittu varsinaista restaurointisuunnitelmaa, joka pohjautuisi rakennuksen huolelliseen inventointiin ja arkistotutkimukseen. Hie-man huolestuttavaa on myös se, että suojelutalon kellariin on sisustettu sauna. Koska puilla lämmitetävän uunin suuluukku on kadonnut, on puulattiaisessa tilassa olemassa palovaa-ra.

Sonckin talon tulevaisuus

Sonckin talon restaurointiin on toivottu apua myös Suomesta. Suoran taloudellisen avun antaminen rajan yli on kuitenkin erittäin vaikeaa. Sen sijaan Sortavalassa on vuodesta 1992 lähtien pidetty venäläisille kirvesmieskursseja, ja kaupungin arvorakennuksissa on onnistuneesti

läpiviety muutama suomalais-venäläinen restaurointiprojekti. Rahoitus on järjestynyt INTERREG- ja TACIS-ohjelmien kautta (uusimmat yhteishankkeet, korjausneuvontakeskuksen perustaminen ja tyttöseminaarin puutalon restaurointi Sortavalassa, ovat valitettavasti kaatuneet).

Sonckin talon kunnostamiseen voisi periaatteessa soveltaa samaa – mutta vain periaatteessa. Se näet edellyttäisi talon yhtiöittämistä tai vastaavaa ratkaisua, sillä Suomen valtionavustuksia tai Karjalan Tasavallan korjausavustuksia ei hevin myönnetä yksityisille.

Lidia Ivanova ”on menettänyt sydämensä talolle” ja aikoo jatkaa sekä majatalon pitämistä että talon korjaamista niin kauan kuin kykenee. Mitä tapahtuu Ivanovan jälkeen, on vaikea ennustaa.

Netta Böök

Arkkitehti Netta Böök tekee väitöstutkimusta, jossa hän kartoittaa muun muassa Kurkijoen suomalaista rakennuskantaa ja sen muutoksia neuvostovalan ajoista alkaen. Lukijat voivat mielellään lähettää hänelle muistoja tai tietoja Sonckin talosta tai muista Kurkijoen Lotpotin taloista ja niiden vaiheista osoitteeseen Mariankatu 15 A a 26, 00170 Helsinki tai sähköpostitse netta.book@hut.fi.

Lidia Ivanovan majatalo tarjoaa yösiä ja aamiaista kohtuuhintaan. Samalla yöpyjä tukee talon korjaamista. 186734, Lahdenpohjan piiri, Kurkijoki, Ulitsa Sovhoznaja 1, Usadba Andersinmäki, Ivanova Lidia. Puhelin +7-814-50-34334.

Arkeologi Pirjo Uino näki Sonckin talon rappiotilassa vuonna 1989 tehdessään tutkimuksia Kurkijoella. Talo oli tuolloin tyhjillään. Kuva Pirjo Uino.

Arvi Heinonen: Mellilän Karjalaisten historiikki, osa 2 Mellilän Karjalaisten kuusi vuosikymmentä

Monipuolista toimintaa

Mellilässä oli herätetty henkiin myös Alhon nuorisoseura. Koska seurojen jäsenistö oli osittain sama, tehtiin myös hyvää yhteistyötä. Alhon Nuorisoseura oli osittain erään mökin Mellilän ja Kosken välisen tien varrelta, Isoperän ja Vähäperän rajamailta, noin neljän kilometrin päässä Mellilän asemanseudulta, ja kunnostanut sen käyttöönsä sopivaksi. Vaatimatonhan tuo mökki oli, mutta se sopi harjoittelupaikaksi, opintokerhojen käyttöön ja niin edelleen.

Mökkiiä käytti ahkerasti myös Mellilän Karjalaiset tasaten mökin tontille muun muassa kyykkäkentän. Kyykin pelaaminen ei kuitenkaan silloin oikein ottanut ”tulaa”, ja sen harrastaminen jäi myöhemmille ajoille.

Yhteistyötä tehtiin myös muiden paikkakunnan seurojen kanssa osallistumalla muun muassa yhteisiin juhliin itsenäisyyspäivänä. Jo vuonna 1954 pystytettiin Mellilän kirkkopuistoon Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki. Sitä varten järjestettiin hyvin onnistunut varainkeräys. Myös Kurki-Säätiö avusti hanketta.

Karjalan Liiton myöntämiä Raivaajan ja rakentajan kunniakirjoja jaettiin seuran toimesta vuosina 1951-1955 yhteensä 124 kappaletta. Paljon oli siis rakennettu uusia koteja. Nyt 60 vuoden kuluttua eivät läheskään kaikki ole enää asuttuja, sillä maaseudun raju rakennemuutos on koskettanut myös karjalaista syntyperää olevaa väestöä.

Kuitenkin noissa sodan jälkeisissä epävarmoissa oloissa oli karjalaisten asutustoiminta oikeaan osunut ja kokonaisuudessaan melko hyvin hoidettu, välttämätön toimenpide.

Seura suunnitteli 10-vuotisjuhlia vuoden 1955 syksyllä, mutta ne samoin kuin sen vuoden joulujuhlat jäivät pitämättä maassa rieuvan lavantautiepidemian vuoksi. Yleisöjuhlien pitäminen oli epidemian aikana kielletty viranomaisten antamalla määräyksellä. 20-vuotisjuhlia pidettiin vuonna 1965, jolloin seuralle hankittiin oma lippu, ja 30-vuotisjuhlia vuonna 1975. Vuonna 1985 pidettiin juhlatilaisuus 40 toimintavuoden kunniaksi.

Eräs pitkäaikaisimmista ”aktiviteeteista” seuran taipaleella on ollut laskiaisilänviettojen pitäminen yhdessä Niinijoen Karjalaisten kanssa. Myöhemmin tähän yhteistoimintaan tulivat mukaan myös Kyrön Seudun

Karjalaiset. Jo kesäjuhlissa oli aiemmin kisailtu Niinijoen Karjalaisten kanssa johtokuntien välisessä köydenvedossa sekä viestinjuoksussa.

Laskiaisretket aloitettiin vuonna 1950-luvulla, ja viimeinen retki tehtiin vuonna 1986. Retket tehtiin ensin vuorovuosina Mellilään ja Niinipirtille, myöhemmin myös Kyröön. Ohjelmasta vastasi lähinnä järjestämisen vuorossa ollut seura, mutta toki vieraatkin toivat mukanaan ohjelmaa. Ohjelmat olivat ”kotikutoisia”, mutta toki suuresta sakista löytyi useamman alan taitajia ja monille nuorille ne olivat usein ”ponnahdus pinnalle”-tapahtumia.

Aiemmin mainitut kesäjuhlat kilpailuineen jäivät vuosien mittaan pois ohjelmasta, ja ne korvattiin kesäillä rantaretkillä, joita tehtiin aikanaan Someron Pitkärvelle Mellilän Seudun Osuuspankin huvilalle ja myöhemmin Yläneen Vaskijärvelle yhteismetsän huvilalle ja myös Pappisten järvelle Hoppulaan. Rantaretkillä pidettiin myös kilpailuja uinnissa, soudussa ja tikanheitossa, ja aina löytyivät voittajat.

Kyykkää harrastettiin muutamana vuonna 1960-luvulla, mutta se ei ottanut oikein ilmaa siipiensä alle, ja niin se jäi sillä kertaa. 1990-luvulla harrastus elpyi uudelleen, ja esimerkiksi Mellilä-päivien kyykkäkilpailuissa seuran joukkue on vienyt mestaruuden kolme kertaa.

Siihen aikaan kun kurkijokelaisten pitäjäjuhlat kiersivät kurkijokelaisten sijotusalueen eri kunnissa, järjestettiin yhteisvoimin Kurki-Säätiön kanssa Mellilässä kahdet pitäjäjuhlat, vuosina 1949 ja 1958. Myöhemmin

juhlien pitopaikaksi vakiinnuttua Loimaan on seura ollut järjestämisen vuorossa sekä osallistunut ohjelman tuottamiseen kolme kertaa eli vuosina 1981, 1997 ja 2004.

Kilpailujen satoa

Mellilän Karjalaisten jäsenet ovat osallistuneet erilaisiin kilpailuihin sekä fyysisen että henkisen kulttuurin aloilla. Niina Haapanen on saavuttanut Karjalan Liiton maastojuoksumestaruuden vuonna 1979. Toimintaa on ollut myös muun yleisurheilun saralla. Seuran hiihtäjät ovat osallistuneet menestyksellä mm. Varsinais-Suomen Karjalaisseurojen piirin hiihtokilpailuihin, jotka seura on järjestänytkin pari kertaa.

Karjalan Liiton sekä V-S:n piirin henkisiin kilpailuihin on vuosikymmenien aikana seura osallistunut ahkerasti, ja kilpailijoita on ollut laulu-, lausunta- ja puhekilpailuissa, joissa on tullut monia palkintosijoituksia ja kilpailijat ovat ennen kaikkea saaneet uskoa omiin kykyihinsä ja sitä kautta kehittymisen mahdollisuuksia. Myös näytelmäryhmä on osallistunut kilpailuihin, ja sieltäkin on tuomisina ollut sekä joukkue- että henkilökohtaisia palkintosijoja.

Seuran jäsenistön ikääntyessä ja nuoremman sukupolven löydettyä paikkansa muualta on viimeisinä vuosina seuran toiminta hiipunut niin kuin monien muidenkin pienten paikkakuntien karjalaisseurojen. Taakse päin katsoen voidaan sanoa seuran täyttäneen ne tavoitteet, mitkä sille aikanaan on asetettu karjalaisen väestön ja sen aineellisen ja kulttuuriperinnön vaalimiseksi. Ei karjalainen kulttuuri mihinkään katoa, vain toimintamuodot muuttavat muotoaan.

Seuran johtokunta

Motto: “Ken on syntynyt heimoomme helisevään ken on laulanut lauluja noita. Ken on kantanut Karjalaa sydämessään häntä houkutus muuhun ei voita. Hänen kotinsa maisema tallessa on, se on uskon horjumaton.”

Mellilän Karjalaiset ry:n perustavassa kokouksessa hyväksyttiin seuralle säännöt Karjalan Liiton mallisääntöjen mukaan. Seuralle valittiin 15-jäseninen johtokunta, johon tulivat valituiksi Hilja Asikainen, Antti Lankinen, Helmi Lankinen, Tuomas Jussilainen, Lahja Ojalainen, Matti Ojalainen, Alina Pitkänen, Amanda Raikaa, Heikki Ristolainen, Hilja Ristolainen, Pekka Ristolainen, Sulo Ristolainen, Antti Rouhiainen, Sanni Torikka ja Viljo Torikka.

Johtokunta valitsi puheenjohtajaksi Matti Ojalaisen, varapuheenjohtajaksi Pekka Ristolaisen, rahastonhoitajaksi Viljo Torikan ja sihteeriksi Alina Pitkäsen. Toiminta lähti ripeästi alkuun, sillä jo seuraavana vuonna voitiin seuran jäsenmääräksi kirjata 129 jäsentä. Valtaosa jäsenistä oli luonnollisesti kurkijokelaisia, mutta mistään pitäjäseurasta ei ollut kysymys.

Jonkinlaisia kasvukipuja on seurassa kuitenkin ollut, sillä vuonna 1949 katsottiin vuosikokouksessa, että koko johtokunta on pantava ”uudelle puulle”. Aivan näin ei kuitenkaan tapahtunut, sillä entisistä johtokunnan jäsenistä kelpuutettiin jatamaan Helmi Lankinen, Heikki Ristolainen, Matti Ojalainen ja Viljo Torikka. Uusiksi jäseniksi valittiin Martta Jakonen, Irja Kurri,

Martta Lajunen, Anton Mielonen, Juhana Nenonen, Kalle Nikkanen, Heikki Piironen, Emil Pitkänen, Hellä Rantala, Tauno Tonder ja Johannes Vento.

Seuran uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Juhana Nenonen, joka hoitikin tehtävää aina vuoteen 1962 saakka, jolloin tehtävään valittiin Arvi Heinonen. Hänen kautensa kesti aina vuoden 1975 loppuun saakka. Hän jätti tehtävät paikkakunnalta pois muuttamisen takia. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Martti Jakonen, joka hoiti tehtävää vuoteen 1987 saakka. Sen jälkeen on puheenjohtajan tehtäviä hoitanut Martti Meskanen. Puheenjohtajien kaudet ovat siis olleet varsin pitkiä. Heitä on siis kuuden vuosikymmenen aikana ollut vain viisi.

Varapuheenjohtajina ovat toimineet Pekka Ristolainen, Anton Mielonen, Arvi Heinonen, Tauno Tonder, Runo Vesterinen, Matti Ristolainen, Martti Jakonen ja Kerttu Lahtinen. Sihteerien vaihtuvuus on ollut puheenjohtajien vaihtuvuutta nopeampaa, sillä sihteerinä ovat vuosikymmenien mittaan aikajärjestyksessä toimineet seuraavat henkilöt: Alina Pitkänen, Kalle Nikkanen, Hellä Rantala, Anja Hyöppinen, Irja Kurri, Anton Mielonen, Terttu Lattu, Viljo Torikka, Arvi Heinonen, Matti Ojalainen, Martti Jakonen, Tuula Poutanen, Sirkka-Liisa Nummela ja Sirkka Lukka.

Seuran rahavaroja ovat vartioineet Viljo Torikka, Juhana Nenonen, Emil Pitkänen, Matti Ojalainen, Tuula Poutanen (myöh. Rautiainen) ja Kaarina Sikiö. Muita toimihenkilöitä ovat olleet tilintarkastajat, seuran emännät, järjestysmiehet,

myöhemmin järjestyshenkilöt ja jäsenkerääjät. Heitä on vuosikymmenien mittaan ollut useita kymmeniä henkilöitä, ja he ovat osaltaan tehneet arvokasta työtä seuran ja sen jäsenistön hyväksi.

Mellilän Karjalaiset ry:n puheenjohtajana toimii nykyisin Martti Meskanen, varapuheenjohtajana Matti Ristolainen, sihteerinä Sirkka Lukka ja rahastonhoitajana Kaarina Sikiö. Johtokuntaan kuuluvat lisäksi Anja Koskinen, Jorma Lankinen, Eila Rantala, Kerttu Lahtinen, Raimo Sikiö, Keijo Torikka, Aila Schwartz ja Tuomas Lankinen.

Loppulause

Motto: ”Olet raivannut lihaksin pullistuvien sinä kontusi korpien syliin. Nytpä aika on astua aatoksiin kotikansasi keskeen, kyliin ja kyntää ja kylvää se perintömaa mikä ruohottuneena jo odottaa.”

Vuosikymmenien mittaan on seuran alkuvuosikymmenien perinteinen toiminta muuttunut ja myös hiipunut. Ei ole enää sellaisia erilliskysymyksiä, joita pitäisi välttämättä hoitaa. Myös seuran vanhat työntekijät ovat siirtyneet yli ajan rajan.

On oikeastaan suuri ihme, että karjalainen perinne on näinkin kauan pitänyt erikoispiirteensä kaikesta sopeutumisesta ja sulautumisesta huolimatta.

En halua olla ”mustan ilman lintu”, mutta vahvasti epäilen, että tämä on viimeinen Mellilän Karjalaisten historiikki. Aika tahkoaa meidät Karjalassa syntyneet pois, ja nuoremmilla sukupolvilla on niin paljon muuta tekemistä, että seuran toiminta väistämättä tulee ennen pitkää loppumaan.

Se ei kuitenkaan tarkoita karjalaisuuden katoamista. Karjalainen verenperinne, geenit elävät Mellilässäkin ehkä enemmän kuin osataan arvatakaan. Olihan noin joka neljäs Mellilän seurakunnassa vuosina 1949-1953 solmittu avioliitto sellainen, jossa toinen osapuoli oli karjalainen.

Em. ajanjaksona solmittiin Mellilän seurakunnassa 126 avioliittoa. Näistä 32 oli sellaisia, joissa karjalaisnuori oli toinen osapuoli. 15 Mellilän poikaa otti puolisoonsa karjalaisen tytön, ja 17 Mellilän tyttöä meni mieheleensä karjalaispojan kanssa.

Karjalaisten nuorten kesken solmittiin samana ajankohtana vain 10 avioliittoa. Seuraavien sukupolvien kohdalla taitavat karjalaiset geenit levitä entistä laajemmalle.

Menneisyyttä nöyrästi kunnioittaen, tulevaisuuteen uskoen

historiikin tekijä

Lainaukset ovat Samppa Uimosen runosta Perintö-Sampo.

Kuva on todennäköisesti Mellilän Karjalaiset ry:n 20-vuotisjuhlasta vuodelta 1965 Mellilän maataloustuottajien talolta.

Kuva Arvi Heinonen.

Vampula ja karjalaiset evakot

Vampulan kunta sijaitsee Satakunnan maakunnassa Lounais-Suomessa, ja se on alueelle tyypillinen pieni maalaiskunta. Tässä tutkimuksessa tarkastelen Vampulassa tapahtunutta kehitystä suhteessa kansallisen tason kehitykseen. Koska näkökulma on paikallinen, en pyri johtopäätöksiin, jotka päteisivät kansallisella tasolla.

Vuonna 1939 Vampulassa oli 3 272 asukasta. Pääelinkeinoja olivat maanviljely ja metsänhoito, joista 92 % työssä käyvistä väestöstä sai tulonsa. Teollisuus, rakennusala ja käsityöt tulivat seuraavina elinkeinoina.

Vuonna 1945 Vampulassa oli 3 215 asukasta. Tämä laskusuuntainen kehitys sotavuosien 1939 ja 1945 välillä selittyy pääasiallisesti kuolleisuuden ja ulospäin suuntautuneen muuttoliikkeen huippulukemilla. Sodan seurauksena Vampulaan muutti yhteensä 541 karjalaista evakkoa. Suurin osa heistä (91 %) oli kotoisin Kurkijoen kunnasta ja loput seitsemästä muusta karjalaisesta kunnasta. Kaiken kaikkiaan evakot toivat kunnan väkilukuun 16 prosentin lisäyksen vuonna 1945.

Vampulan seurakunta kuuluu Suomen Evankelis-luterilaiseen kirkkoon. Uskonnolliset seikat otettiin huomioon Asutuslautakunnan päätöksenteossa suunniteltaessa siirtoväen uudelleenasutusta vuosien 1940 ja 1945 välisenä aikana. Näin ollen Kurkijoen karjalaiset, jotka sijoitettiin Vampulaan ja sen lähikuntiin, olivat myös luterilaisia.

Vuosien 1939-40 evakuoinnit

Koska siirtoväen jälleenasuttaminen piti toteuttaa pikaisesti, Pika-asutuslaki hyväksyttiin Eduskunnassa jo kesäkuussa 1940. Sen pääasiallinen tarkoitus oli varmistaa kelvolliset asutusolosuhteet siirtoväelle ja antaa mahdollisuus jatkaa edellistä ammatia, milloin se oli mahdollista.

Tonttien ja viljelysmaan löytyminen siirtoväelle nousi monimutkaiseksi kysymykseksi. Ensisijaisesti siirtoväelle annettu maa oli valtion maata. Muut julkiset omistajat (kuten seurakunta ja kunta) olivat myös ensisijaisia luovuttajia. Tarpeen mukaan yksityisiä maanomistajia vaadittiin myös luovuttamaan maata tiettyjen prosenttien mukaisesti. Siirtoväkeä kannustettiin mahdollisuuksien mukaan ostamaan maata itseksään vapailta markkinoilta.

Toimeenpaneva elin jälleenasutustoiminnassa oli pika-asutuslautakunta, joka perustettiin jokaiseen kuntaan. Sen pääasiallinen tehtävä oli jakaa maata tiloiksi

Vampulassa ei ollut ns. kylmiä tiloja ollenkaan, mutta monet Vampulaan pysyvästi sijoitetut evakot laajensivat peltojaan uudisraivauksilla. Kuvassa Pellonraivaus Oy:n telaketjutraktori työntämässä kantoja kasalle. Kuva Erkki Poutasen kokoelmasta.

Osa 2

Liisa Kohonen:

Karjalaisten evakoiden sopeutuminen Vampulan kuntaan vuosina 1939-49

ja arvioida tilan hinta. Evakoille oli annettu valtion obligaatioita vastineena menetetyille omaisuudelle. Viiden vuoden ajanjakson jälkeen he saivat ostaa tilansa, joka annettiin pika-asutuslain nojalla. Maksuksi kävivät heille annetut valtion obligaatiot.

Pika-asutuslain tuloksena koko maahan muodostettiin noin 5 900 tilaa. Tämä prosessi keskeytettiin kuitenkin Jatkosodan sytyessä. Monet palasivat takaisin Karjalaan, ja vain noin 1 000 evakkoa jäi uusille tiloilleen.

Ensimmäiset karjalaiset evakot tulivat Vampulaan Muolaan alueelta Karjalan kannakselta. He tulivat suurilta osin 23. joulukuuta 1939, ja heidät sijoitettiin eri koteihin Vampulassa.

Toukokuussa 1940 Vampulan kunnanvaltuusto ryhtyi selvittämään pika-asutuslain mukaisia asutusmahdollisuuksia. Vampulan kunta oli vähän aikaisemmin ostanut maat Jonkan kartanolta. Näin ollen melko suuri alue maata oli vapaana siirtoväen asutusta varten.

Perustettiin lautakunta laatimaan suunnitelma Jonkan kartanon maiden jakamisesta. Tämä odottamaton ja sopiva vapaana oleva viljely- ja tonttimaa helpotti huomattavasti Vampulan tilannetta. Se supisti yksityisen maan tarvetta jälleenasutuksessa, mikä vähensi

mahdollisten riitatilanteiden määrää paikallisten maanomistajien ja siirtoväen välillä.

Eräiden erimielisyyksien ratkettua asutusviranomaisen ja Vampulan seurakuntavaltuuston välillä kartanon maista perustettiin lopulta viisi tilaa, joista kukin oli keskimäärin 20 hehtaaria.

Talvena 1940 karjalaisten kuntien lopulliset sijoitussuunnitelmat olivat valmiit kansallisella tasolla. Suunnitelmat laadittiin pääasiallisesti siten, että kyläyhteisöt pidettiin yhdessä. Erilaisista syistä muutot viivästyivät.

Esimerkiksi Muolaan evakot olivat vielä vuonna 1940 Vampulassa, minkä vuoksi Kurkijoelta tulleen evakkojen siirrot eivät voineet alkaa ennen kuin vasta vuonna 1941. Muutosten viivästyminen aiheuttivat turhautuneisuuden kasvua karjalaisten keskuudessa, kun he joutuivat odottelamaan kansallisten suunnitelmien toteuttamista.

Valmistelut Vampulassa ennen vuotta 1944

Karjalan evakot alkoivat muuttaa takaisin Karjalaan jo syksyllä 1941. Näin ollen pika-asutusprosessi ja tilojen muodostus hidastuivat. Vampulan kunta jatkoi kuitenkin (monien muiden kuntien tavoin) mahdolli-

sen toisen aallon evakuoinnin valmisteluja. Vuonna 1941 Vampula oli yksi niistä harvoista kuntia, jossa valmistelut olivat niin pitkällä, että tilat oli osoitettu jo puolelle siirtolaisväestä.

Suurin osa Kurkijoen karjalaisista oli ensin kuljettu Pohjanmaalle pika-asutusta varten. Kesästä 1941 alkaen he alkoivat muuttaa Vampulaan. Yksi haastateltu, joka jäi Vampulaan kevästä 1942 syksyyn 1943, kuvaili oman viljelymaan herättämää intoa seuraavasti:

”Ukothan oli kauhean innostuneita, kun oli maata ja oli tekemistä. Siis tää työn puute, tekeminen, se oli kuule karjalaisukolle valtava, kun oli tehnyt koko ikänsä, sitten joutui tämän möseen pieneen asumaan, kamariin. Kun äijät sai maata, niin kauhea into.”

Joitakin ristiriitoja lukuun ottamatta (kuten Jonkan kartanon maiden jakoa koskeva kiista) yleinen yhteisymmärrys vallitsi paikaisesta kiistojen ratkaisusta ja suunnitelmien jatkamisesta vuoden 1941 jälkeen. Tämä suotuista tilanne Vampulassa mainittiin erityisenä sopeutumista helpottaneena etuna kahdessa haastattelussa.

Yksi haastatettava sanoi, että vuonna 1944 he pystyivät jopa merkitsemään omaisuutensa kirjoittamalla siihen tarkan sijoituskylän nimen lähtiessään toisen

kerran Karjalasta. Tällä seikalla oli suuri vakautta ja luottamusta luova merkitys, mikä auttoi evakoiden selviytymistä yleisen epävarmuuden ja epätietoisuuden keskellä.

Pysyvä asutus vuoden 1944 jälkeen

Toisen Moskovan rauhankin jälkeen (19. syyskuuta 1944) uusien evakuointien valmistelut alkoivat, ja eduskunta hyväksyi maanomituslain toukokuussa 1945. Laki noudatti suurilta osin pika-asutuslain periaatteita, mutta erilaisuksiakin siinä oli. Suurin ero oli kuitenkin se, että maata annettiin myös sotaveteraaneille, -invalidille, -leskille ja -orvoille.

Lakia myös valmisteltiin seikkaperäisemmin ottamalla huomioon tilanteen pysyvä luonne. Vuonna 1940 jokaiselle karjalaiselle kunnalle laaditut alkupe- räiset suunnitelmat kansallisesta sijoittamisesta vahvistettiin pienin muutoksin vuonna 1945.

Vampulaan Kurkijoelta tulneiden evakkojen voidaan katsoa olleen etuoi- keutetussa asemassa vuonna 1944. Siirtoväki kolmesta Kurkijoen kylästä palasi pääasiassa samoille tiloil- le, jotka heille oli suunniteltu vuonna 1941, vaikka moni ei ollut asettunut tilalleen vielä 1941-43 välisenä aikana. Näiden kolmen kylän lisäksi noin 50 perhettä kol-

mesta muusta Kurkijoen kylästä sijoitettiin Vampulaan vuonna 1944. Osa näistä uusista evakoista pystyi ostamaan tilan vapailta markkinoilta, mikä nopeutti tilan saantia huomattavasti. Toiset saivat tilansa yksi kerrallaan.

Yhteensä 75 tilaa muodostettiin siirtoväelle Vampulaan, tyypillisimmän tilan ollessa viljelystila. Tilan keskimääräinen suuruus Vampulan siirtoväellä oli 8,8 hehtaaria. Tämä noudatti periaatetta, että viljelystilan tuli elättää keskikokoinen perhe, joka sai pääelantonsa maanviljelystä. Kun metsäala lisättiin tilaan, sen piti kooltaan olla 6-15 hehtaaria.

Pohjois- ja Itä-Suomessa evakoille muodostettiin melko paljon niin sanottuja kylmiä tiloja. Näillä tiloilla oli vain vähän valmista maata viljeltäväksi, ja kunnolliset rakennukset puuttuivat, mikä teki evakkojen elannon hankkimisen vaikeaksi varsinkin alussa.

Satakunnan alueella oli kuitenkin vahva maatalouspohja, eikä kylmiä tiloja jouduttu muodostamaan Vampulaan. Tämänlaisten tilojen osuus Satakunnan alueella oli 12 %, kun kansallinen keskiarvo oli 38,4 %. Tämä seikka oli osaltaan merkittävässä asemassa evakoiden sopeutumisessa Vampulaan.

Evakot saivat valittaa Satakunnan maakunnan asutusviranomaisille. Toistuvia valituksia syntyi esimerkiksi asutuksen ollessa liian kaukana pelloista. Valituksia tehtiin myös vahingoista, joita tapahtui tilalle vuosien 1941-44 välisenä aikana, kun siirtoväki oli ollut Karjalassa. Valituksia tehtiin myös maan laadusta:

”Tila on liian heikko usean perheen viljeltäväksi, maat ovat heikkokuntoiset ja rakennukset liian pienet... Valtion toimesta ei ole suoritettu mitään töitä.”

Vaikka suurin osa haastatelluista osoittaa erittäin myönteistä mielipidettä yleisellä tasolla, nämä valitukset osoittavat kuitenkin, että laajoja ongelmia ilmeni yksityisellä tasolla.

Satakunnan maanviljelysseuran asutustoimikunta toi esille myös toimenpiteiden hitauteen liittyviä ongelmia. Kokouspöytäkirjassa vuodelta 1946 todetaan, että

”- - jo yksin siirtoväen sijoittaminen tuottaa vaikeuksia - - olisi erikseen kiirehdyttävä viljelystilojen perustamista maataloussiirtoväelle, koska muussa tapauksessa maalaissiirtoväki kyllästyy odottamaan ja varsinkin nuoret vieraantuvat koko maanviljelyksestä, niin, ettei heistä maanviljelijöitä tulekaan.”

Tämä osoittaa, että paikallinen valvontaelin oli selvillä pääasiallisista ongelmista.

...jatkuu...

Erään tarmokkaan ja ahkeran äidin tarina

”Täätinän” tarinat

Lapinlahden marttojen ompeluseuroja ja ainakin omenamehun puristuskursseja pidettiin meillä. Neuvoja tuli kirkolta. Oman kylämme monitaitoinen neuvoja Anna Kaisa Nenonen – koko kylän täätinä – asui ihan meidän naapurissa. Hän oli usein muutenkin meillä kyläilemässä ja saunavieraana.

Omenatuoremehu puristettiin puhtaaksi pestyistä omenista, ja mehupullot ladottiin kyljelleen kellarin hyllylle. Niin mehu säilyi hyvänä niin kauan, kuin sitä piisasi. Se oli kyllä hyvää ja kuluvaista.

Anna Kaisa-”täätinä” oli sen ajan lapselle kuin televisio nykylapsille, mutta parempi. Hän oli ollut Pietarhovissa keittäjänä ennen rajan sulkeutumista. Eläkkeellä ollessaan hän tuli sitten Lapinlahdelle leskeksi jäätyänsä.

Täätinä oli hyvä kertoja ja osasi hauskaasti käyttää myös huumoria kertoessaan, millaista elämä Pietarhovissa oli ollut. Kesäksi oli menty Shotsin kylpy-

läkaupunkiin Mustan meren rannalle. Hän hän ker toi, miten ihmeellistä siellä oli ollut ja kuinka kaunista.

Ajattelin täätinän kerontaa kuunnellessani, että kun kasvaisin isoksi ja jos se olisi mahdollista, kävisin itse sen paikan katsomassa. Aikaa kului kyllä vuosikymmeniä, mutta vuoden 1990 heinäkuussa olin mieheni kanssa Mustan meren rantakaupunkiin tutustumassa. Kyllä kannatti nähdä.

Iso vahinko lähellä

Vielä on erikoisesti jäänyt mieleeni eräs lapsuusajaja tapahtuma, joka tapahtui syksyllä 1939 ennen joulua. Oli joku arki-ilta. Veljeni Otto pelkäsi mennä ulos asioille pimeällä. Sähköä ei kylässämme ollut, ja illalla ulkona oli pimeää. Otto lähti käymään ”asioil-la”.

Kun huomasin Oton ulosmenon, sain ajatuksen. Otin pellavakuontalosta parran suuhuni ja menin eteiseen häntä vastaan. Kun Otto tulisi sisälle, peljästyttäisin hänet. Peljästy-

kin minun osakseni, kun Otolla olikin mukanaan tulitikut ja hän raapaisi tikun ja tuli tarttui siihen ”partaan”.

En osaa sanoa, kuinka minulle olisi käynyt, ellei Nenosen Toivo olisi ollut meillä käymässä. Hän istui ovensuussa ja kuuli sen äläkän. Hän pääsi äkkiä eteiseen ja sieppasi minut sylinsä ja juoksi ulos. Hän löi minut lumihankeen päälle. Tuli oli jo tukassa ja kulmakarvoissa. Varmasti kasvat olisivat palaneet pahoin, ellei Toivo olisi ollut niin nopea. Kiitos hänelle vieläkin pilven päälle.

Olin sinä syksynä aloittanut koulunkäynnin, kun matka oli lyhyt ja osasin jo lukea. Opettajana oli Marta Tevola. Kun paloillan jälkeen menin kouluun, jätin pipon päähän ja vieläpä mahdollisimman syvälle vedettynä, etteivät kulmakarvojen paikat olisi näkyneet. Tuppassi vähän naamaa ja korvia kirvelemään, vaikka kermalla voideltiin.

Osa 2

Opettaja määräsi minua riisumaan pipon päästä. ”En riisu”, sanoin, mutta en selittänyt, miksen riisunut. Istuin koko päivän pipo päässä ja illalla vielä tunnin arestissa. Silloin vasta näytin opettajalle, miten kamalaa se pää oli. Opettaja antoi viikon pitää pipoa. Otolla oli vähän suu hymyssä, kun hän sanoi: ”Ähäkutti, siitäs sait.”

Tarmokas ja uskova

Parikkalassa, jossa äiti oli elänyt aikuisikänsä asti, murre oli vähän erilainen kuin Kurkijoella. Kun hän komensi, hänellä oli tapana sanoa: ”Herkiittäks työ tottelemast!” Meitä vähän huvitti se sanonta, kun yleensä olimme jo olleet tottelemattomia: ”Mitenkäs olis, jos me alettas tottelemmaa?” ”Näkispäs sen ihmeen”, äiti totesi ja nauroi päälle ja jatkoi: ”Töihin siitä viisastelemasta.”

Äitini oli tarmokas ja vahvarakenteinen kansannainen. Hänellä oli aina esiliinan taskussa rukiinjyviä, joita hän pureksi. Hänellä oli ehjät hampaat vielä 74-

vuotiaana. Hän oli sitkeä ja kova tekemään töitä. Olen ihmetellyt, kuinka paljon ihminen jaksaa, kun se on jaksavaa laatua.

Äiti oli mielestäni oikealla tavalla ”uskova”, ei tuputtanut uskoa toisille, mutta ohjasi vakaasti oikealle tielle. Esimerkiksi hän sanoi: ”Vain tyhmä ihminen on ylpeä. Jos on järkevä, ei tarvitse ylpeillä. Taitavuus näkyy ihmisessä aina tekoina.” Näinhän se on. Totises-

ti. Äitini harras toivomus oli, että hän olisi niin hyväosainen, että saisi kuolla omaan sänkyynsä eikä tarvitsisi kauan sairastaa. Hänen toiveensa toteutui täysin. Hän oli ollut vähän flunssainen kahden päivän ajan, mutta jälkimmäisenä päivänä hän oli jo hakenut postin Lankisesta, jonne oli matkaa 150 metriä. Seuraavana aamuna hän ei enää herännyt.

Kun menin äitiä katsomaan, minun täytyi koettaa poskea, olisiko se kylmä. Ei ollut. Tyytyväinen ilme oli liikkumattomilla kasvoilla. Hän oli päässyt toivomal-

laan tavalla lähtemään taitvasmatkalleen.

Muistelen äitiäni aina suurenmoisena, taitavana ja voimakkaana ihmisenä. Hän kasvatti yhdeksän lasta aikuisiksi ja opetti työtehtäviksi ihmisiksi. Vaikka jouduimmekin evakkoon, silti jokainen meistä asuu omistusasunnoissa ja voimme ihan hyvin. Äidin antamat opit ovat kantaneet meitä elämän tiellä hyvin.

Äidin lempilauluja olivat ”Kell’ on turva Jumalassa, turvassa on paremmassa”, ”Joka aamu on armo uus”, ”Pikkulintu riemuissaan laulelevi onneaan”, ”Tule kanssani, Herra Jeesus, tule siunaa päivän työ”, ”Kanssain ole, Jeesus, päivä tämäkin, auta askareissas, että kulkisin” ja ”Oi, Herra, luoksein jää, jo ilta on, ja sammunut on valo aurin-gon”.

Kiitos, äiti, elämänsenteestasi ja opetuksistasi. Olit jalo ihminen. Muisteli aina kiitollinen tyttäresi

Kerttu

Korpvaellus

Mite ollakkaa ni tupsaht mielee toiseskane Kurkjo-

ven reissu. Meit ol sellane sukulaisreivohka matkas, ainaki väärä koivun takkaa kaik on sukkuu keskenää. Lustii sakkii.

Siin sitä männä kpörötel-tii kottii päi. Vaalimaan raja-asemal tutkittii vähä tarkemmi Amerikan passil matkustava Upi (Ray), hää ku näät assuu tuol lännen-kultamaas. Näit Amerikan poikii pittää ain tuteerata vähä tarkemmin.

No, ihan mukavast päästii jatkamaa. Joha ol kuulone kumma ja ilmone ihme, Vennäi poika autos passi-loita tarkastaissaa hymmyil ja jopa haastel. Naamat on enne ain olleet nii peruslu-kemil, jot oikei on hirvit-tänt.

Viipuris pysähytti tavan mukkaa. Sit hurruuteltii Kurkjoval Raholan koulul meijä majapaikkaa. Myö Eira-serkun kansa lähettii Elssiinvaaraa ”taksiil”. Käytii kahtomas, millane se kuulusa pusutunnel oikei on. Ka, sielhä se ol entsel paikallaa.

Rapistunutta ol aseman-seutu. Tie ol nii huono, jot takapuol ol mustelmil. ”Taksis” tais olla jouset jo-teki heikos jamas. Saunas käytii ja pientä illatsuu viet-tettii.

Aamul syötyy lähettii kotkontuloil. Eira-serkku, Lauri, Jussi vaimone, Pi-ritta, Kyösti ja mie määntii Ihojärvel, toist jäivät Rum-munsuol. Päästiiki aika li-ikel kottii linjuril. Eihä siin

mittää: alettii ruintamaa mehtää. Nii, suuntaha ol iha selvä!

Kotpaikan etsintää

Ruihnetaa, ruihnetaa, ei löyvy tuttuu kallijoo. Kiive-tää ylös ja alas, tuoha se on oikii paikka. Tää pittää kyl olla Kiukkosen paikka, vaa ei olt. Näkky Ihojärv ja peltoaukii. Männää mehän laitaa, nyt on suunta ainaki oikii.

Taas tulloo Kiukkosen paikka, ehitää eikamma, olaaki Rantakojos, Lääräs, Savolaisen Toivos ja Kaar-tises. Terveisii, ei olt kyl kettää koton. (Tarkistin jäl-keepäi, jot mis oltii harhail-tu.)

Eihä se mittää, pistettii nauruks, vaik rupes vsyt-tämmääki tää korpvaellus. Niihä myö oltii ko israeli-laist aikanaa, meil ol kyl tuttu päämäärä.

Lähettii jekkaine er suuntaa ehtimää mei tuvan paikkaa. Löytyhä se oikii mäk, ei muuta, ku huute-lemmaa, jot tulkaaha kyl-lää, kohvi on just valmis. Siin pihakivil istuttii ja juo-tii samppanjat, syötii evvää. Laur pan tyhjän pu-telin lipputangon tukrau-toin välillä, Piritta oiko va-nunk lankan, mil köytettii putel kii. Vielköhä löytynöö ens kerral?

Kyl meil on olt monet lystit Kiukkose paikast ain, ku on tavattu. A, sit ehtimää toisiin paikkaa. Iha lähelhä se on, mut nii metsittynt, jot ol vaikii löytää. Toisiis juo-tii taas samppanjat. Sit osat-

tiiki jo suuremp tie, ku pois lähettii.

Voi maalima, mite kai-hertaa syvänalas, ku siin koin kuppeel olet. Millokaa se ikävä ei haihu.

Käytii kahtomas Kyösti kotpaikka Kangaskyläs. Lääväs ol lehmiin juotto-kaukalot tallel kivjalas. Sit taas Raholaa takasi.

Turvekylpylöö

Mut, kuulkaaha, ku Ju-kolan Jussi ja Poskparran Mauri ehtiit Riihlampii. Hyö on näit Rummunsuon poikii, heil se vast kova urakka ol. Kartat ja kom-passit ol mukana ja varma-tieto, mis tää Riihlamp si-jaisoo. No, ehtiit, ehtiit, mittää ei löyvy. Metsittynt ol koko paikka. Peltoloil ol tult vettäki, vaikiiks käi homma. Eihä nää sankarit hevil periks antaneet.

A, sit Jussi uppos vyötäi-sii myöte suoho, turvekyl-vythä on iha muotii ja terveellissii. Jussi sai ilmasta kauneuven hoitoo. Sukat ei kuulemma vieläkkä ole läh-teneet puhtaiks, jot se on laskettava miinuksen puo-lel. Heil ol iha oma kyytisä, ko Mauril ol kortteer tutun mehtäpomon luon. Riih-lamp se jäi löytymättä, mut seuraaval kerral sit.

Kotmatkal opetettii Hil-kan ja Mairen tyttölöil Moskaa, mitä ukot enne ah-kerast pelasiit. Ihme, jot myö vaa uskallettaa sielä asumattomis korpilois ruih-naa. Vaa myöhä ei pienist säikähetä.

Anja

Sotiemme veteraanit yhdistämässä varainhankintaansa

Suomen Sotaveteraani-liitto, Rintamaveteraani-liitto, Rintamanaisten Liitto ja Kaatuneitten Omaisten Liitto yhdistävät rahankeräyksen ja varainhankinnan selkeästi Sotiemme veteraanit keräys -nimen alle.

Tavoitteena on tulevina vuosina koota koko sodissa taistellut joukko saman rahankeräyksen piiriin. Näin lahjoittajalle tulee selväksi, että vain yksi virallinen taho kerää varoja keski-ikä-tään 84-vuotiaiden kunnia-kansalaistemme - sotiemme veteraanien hyväksi.

Varainhankinnan tuotto käytetään pienituloisimpien sotiemme veteraanien ja so-taleskien hyväksi. Tavoit-teena on, että he voisivat korkeasta keski-ikästään, huolimatta selviytyä omas-sa kodissaan mahdollisim-man pitkään. Tuottoa käyte-

tään mm. apuvälineiden esim. silmälasien ja lääkkeiden hankintaan sekä kotiavun järjestämiseen.

Varainhankinnan yhdis-täminen on järkevää ja pe-rusteltua, sillä sotiemme veteraanien määrä vähenee kiihtyvällä vauhdilla. Tuki-tarve kuitenkin kasvaa. Suomen sotiin vuosina 1939-1945 osallistuneita miehiä ja naisia on tällä het-kellä elossa alle 100 000. Kahden vuoden kuluttua heitä on elossa alle 80 000 ja viiden vuoden kuluttua vuoden kuluttua alle 20 000.

Sotiemme veteraaneista 14 000 on sodissa haavoit-tuneita ja 30 000 rintamalla eri tehtävissä toimineita naisia. Sotaleskiä on noin 2 000.

Sotiemme Veteraanit

Keräys 2006 käynnistyy maaliskuun alussa. Rahan-keräystoimia ja muuta va-rainhankintaa toteuttavat nuoremmat voimat mm. maanpuolustusyhteisöt, Suomen Partiolaiset ja Hal-lavatun Papat. Puolustus-voimat osallistuu keräyk-seen antamalla varusmies-ten keräysapua 1.3.-31.5. välisenä aikana.

Merkipäiväänsä viettä-vät yksityiset henkilöt ja yhteisöt voivat lahjojen ja kukkien sijaan osoittaa va-rat Sotiemme Veteraanit Keräyksen hyväksi. Lah-joittajatoimintaa aletaan ke-hittää ja varainhankintaan on tulossa myyntituote. Valtakunnallinen lahjoitus-puhelinnumero on 0600-12060 (10,10 euroa + pai-kallisverkkomaksu).

Suomen Sotaveteraani-liitto ry

Lumivaaralaisen esineistön tallentaminen

Lumivaaralaisten lähtiessä kotiseudultaan kohti tuntematonta päämäärää vuonna 1944 rauhan solmimisen jälkeen oli kiire, mukaan kerättiin vain kaikkein tarpeellisin.

Paljon ei mukaan saatu. Kuitenkin mukana tuotiin tavaroita ja tarpeellisiksi koettuja papereita, kuka mitään katsoi vaivan arvoiseksi.

Paljon oli tarvekaluja, astioita, papereita ja valokuvia. Näitä tavaroita on ollut paljon yksityisten ihmisten hallussa, osaa on jo tarpeettomana hävinnyt, mikä minnekin. Osaa on myös hyvin rakkaina muistoina menetettyä kotiseudusta tarkkaan talletettu.

Evakkomatkan kokeneet ihmiset alkavat olla jo vähemmän, joten uusi sukupolvi alkaa ottaa vastuuta monessa asiassa. Olisi suuri vahinko, jos Lumivaarasta suurella vaivalla vaikeissa olosuhteissa tuodut rakkaat tavarat pääsisivät katoamaan. Paljon tavaroita on huolellisesti säilytetty eri ihmisten ja järjestöjen toimesta. Moni yksityinen on

antanut kotinsa tiloja näiden esineiden säilyttämiseen, siitä suuri kiitos heille.

Viime kesän Lumivaarajuhlien yhteydessä nousi esille ajatus lumivaaralaisten esineiden tallentamisesta. Olimme asiasta yhtä mieltä: jotain teemme. Lupauduin tiedustelemaan asian kuntoon saattamiseksi ystäväni apua Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseolta. Selvitin Alavuden, Peräseinäjoen ja Jalasjärven olleen lumivaaralaisten pääasiallisia sijoituskuntia. Sain asian liikahtamaan myönteisesti eteenpäin. Päätökset vain uupuivat.

12.1.2006 Peräseinäjoen Siirtolaisinstituutissa pitämässämme palaverissa asia sai myönteisen siunauksen. Mukana olivat kaupungin sivistystoimenjohtaja Heikki Vierula, Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseon johtaja Marja-Liisa Niemi-Haveri ja Lumivaara-Seurasta Leo Malinen.

Esitin aikaisemman perusteluni Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseon sopivuudesta lumivaaralaisten esi-

Lumivaaralaisten evakkojen tavaroita aseman puistossa Kemissä 1940. Kuvannut Matti Valtonen. Lähde: Seppo Rapon arkisto.

neiden tulevaksi sijoituspaikaksi ja sain suostumuksen museolta. Ensimmäiseksi tehtäväksi toivottiin esineiden määrän selvittämistä tilojen tarpeen määrittelemiseksi. Toinen asia,

jossa museo toivoi apua, oli esineiden luettelointi ja kuvaaminen. Talkooapua siis tarvitaan. Emmeköhän me näistä selviä?

Nyt esitänkin teille, hyvät lumivaaralaiset, jos teil-

lä on tiedossa lumivaaralaisia esineitä tai asioita, jotka olisi syytä säilyttää jälkipolville, olisitteko ystävälistä ja ottaisitte yhteyttä minuun.

Leo Malinen

Lumivaara-Seuran varapuheenjohtaja
Kirkkotie 59
61100 Peräseinäjoki
puh. 050- 533 0657
E-mail:
leomalinen@jippii.fi

Mielipide

Rataliikennettä ei saa lopettaa

Karjalaisveljet ja sisaret! Vetoan teihin, ettei meidän lappilaisten tarvitsisi lähteä täältäkin evakkoon, kun asumisedellytyksiä edelleen heikennetään jopa Suomen valtion ministereiden taholta uhkaamalla lopettaa mm. rataliikenne Rovaniemen ja Kemijärven välillä.

Rohkenen pyytää apuane siihen, että koko Lapin asuttamisen edellytykset säilyisivät. Uskoisin, että myös väki kautta maan voi sitä paremmin, miten koko Lappi voi.

Uskon myös siihen, että radan säilyttäminen Itä-Lapin ja sen edelleen kehittäminen paitsi hyödyttää meitä täällä asuvia myös pitkällä tähtäimellä koko maata, kunhan rataa joskus jatketaan Venäjälle Kantalahteen. Nyt tuosta radasta on sota-ajan seurauksena purettu noin 10 kilometrin pätkä pois.

Tuolloin sieltä olisi siis yhteydet Murmansiin ja Pietariin sekä edelleen Moskovaan saakka. Myös StoraEnso voisi sitten kuljettaa Venäjältä puuta Kemijärven tehtaalleen. Edelleen muuta tavaraa voidaan junalla kul-

jettaa jäämerelle lähteviin Murmanskin sataman laivoihin. Sieltä on lyhin meriyhteys Tokioon saakka siten.

Kunhan Barentsinmeren öljy- ja maakaasuvarat kaivetaan esiin, kasvattaa se Murmanskin elämää ja teollisuutta aivan toisin mitta-kaavoihin kuin nyt. Nykyiset Norjan meren öljy- ja maakaasuvarat ovat hyttysen ininää Barentsinmeren vastaaviin.

Laittakaa, jos kannatatte niin sanottujen syrjäseutujen asuttamista, nimenne

Itä-Lapin kuntayhtymän adressiin, jossa pyydetään säilyttämään makuuvaunuja autopikajunayhteydet Kemijärvelle.

On koko maan etu, että koko Lappi säilyy asuttuna ja myös palvelut säilytetään täällä periferiassa. Pyytää myös halukkaita etelässä asuvia ystäviänne ja tuttavianne laittamaan nimensä adressiin. Aikaa on 31.1.2006 saakka.

Adressin nettiosoite on <http://addressi.kemppa.info>

Unto Viitamäki
Puh. 040-835 4253

Hymy huuleen

Erään kirkonkylän tuntu-massa nuori poika soitteli hanuria kotinsa ulkorapuil-

la. Ruustinna oli iltakävelyllä ja nuhteli poikaa: "Voi, sinua poikaparkaa. Osaatko sinä edes isämeitä?" "Jos täti vaikka viheltäis vähän säveltä, niin eiköhän se mene!" vastasi poika.

Mikä on tammikuun teema?

Presidentti vaalit! Laihduttaminen! Tipaton tammikuu! Siinä on, senkus valitset.

Vaalit on kovassa menossa, kun tätä kirjoitetaan. Jäljellä ovat Sauli, jolla on niin hauska hymy. Sellaista suuta olisi kiva pussata. Sekä Tarja, koko kansan muumimamma. Edustava näyte Suominaisesta, joka osaa, jaksaa ja oivaltaa.

Laihtuminen taas on sitä, että ottaa henkilökohtaiselta rasvatililtä enemmän kuin sinne säästää.

Se taas on säästävälle sielulle sellainen tuska, ettei sitä sivullinen arvaakaan.

Kovassa huudossa on ruoka, jota voit syödä, min-

kä jaksat ja siten laihtua. On hapankaalidieettiä, näkkelipäkuuria ja rasvapaastoa. Julkisessa sanassa vilisee Atkinsi ja Kutri tai Montag tai Beryl Hils. Kaikki ne on keksijänsä mukaan nimettyjä ruokasekoiluja. Mutta kaikki ovat yhtä mieltä siitä, että vettä on syytä ja sopiva nauttia. Ja paljon.

Tietysti kaikki mainitut ovat myös liikunnan kannalla. Pari tuntia kuntosalilla joka päivä, pelkkää vettä lipitellen, niin kevyällä ei naapurisi sinua tunne.

Mutta, mutta... kun ne salilaitteet on osa painorajoitettuja. Salihousuja ja muita kampeita myydään vain korkeintaan kokoon xl.

Uimapukua ei rubensin nainen löydä kuin suurella rahalla ja korkeintaan jostain kehäkolmosen sisäpuolelta. Voisihan sitä harrastaa liikuntaa tietysti ilman mitään asustetta, mutta kun lapset pelästyy ja poliisi kiinnostuu.

Lihava on ruma ja tyhmä ja laiska ja inhottava. Silti se kelpaa äänestäjäksi! Mitenkä ihmeellistä!

Oikeesti hätä ei ole tämän näköinen. Yhteiskunta, julkinen sana ja terveydenhuolto on keksinyt, ettei kaikki ihmiset ole saman kokoisia. Jokainen taho on nyt huolestumassa omilaan, jotenka me ruuansäästäjät vain odotamme valmista. Kyllä joku taho vielä

keinon keksii. Ehkä se on verottaja joka on perinteisesti, jo keskiajalta asti, liikistänyt kansaa, ja laihtuminen on taattu.

Tipattomasta tammi-kuusta on hyvin vähän sanottavaa. Mutta kun nyt vähän tutustun asiaan, ehkä minä sitten tulevaisuudessa pystyn esittämään syvän rintaäänien kommentteja siitäkin, miksi tipaton kuukausi on tarpeen. Miksi sen pitää olla tammikuu? Mitä siitä on hyötyä yksilötasolla tai koko yhteiskuntaa ajatellen? Kohta on onneksi helmikuu!

Vieno Hovatta

Escon puumerkki

Mielipide

Puren huulta, puren kaalta

On ollut lehdistössäkin puhetta suomenkielen köyhtymisestä. Jonkun kirjoittajan mielestä puhujat käyttävät liian paljon hokemia (no niin, tota noin, itse asiassa). Niinhän ne käyttävät. Kielitoimistomme mukaan on kuitenkin kyseessä puhekieli; sitä ei pitäisi mennä arvostelemaan.

Mutta arvostellaanhan muidenkin alojen ammattilaisia heidän työnsä perusteella. Miksi puhujat ja esiintyjät olisivat eri asemassa? Jätetäänpä sivuun meidän tavallisten pulliaisten kesken puhuttu kieli ja pohditaan hieman varsinaisten esiintyjien vaikutusta suomen kieleen.

Jos putkimies jättää liitoksen löysäksi ja aiheuttaa pienen vedenpaisumuksen, hän käy korjaamassa virheensä ilman, että tuhannet oppipojat ovat oppineet virheellisen tavan. Mutta entäs kun television viihdeohjelman ylikokous juontaja lähettää voittajat Thaimaaseen ja pari kuukautta myöhemmin uutisohjelman toimittaja puhuu samalla tavoin: kuinka moni lie saanut puheviinan? (Tämä tapaus muistui mieleen, kun näin saman kauheuden kirjallisena Etelä-Suomen Sanomien sivuilla.)

Jos itse joskus lähdän mainittuun maahan, lähdän toki Thaimaahan. Eihän laskuvarjohyppääjäkään laskeudu maaseen, vaan maahan! Sama tökerö tai-vutushirviö on ainakin keran esiintynyt myös muodossa TV:seen. Yhteyttä en valitettavasti muista.

Muita kulttuuri sanahirvityksiä ovat muiden muassa nämä: meedia, alkkohooli, arkeologia, Argentiina, Portugali. Mistä kummas-ta nuo ylimääräiset kirjaimet ilmestyvät? Esimerkkinen tapaus runnollut sanat voisi helpommin, ja nimenomaan oikein, sanoa lyhyesti media, alkoholi, arkeologia, Argentiina, Portugali. Mutta kun YLE:n entinen pääjohtajakin puhuu hienosti mediasta, niin miksipä eivät pikkuniikit perässä.

Linnan juhlien selostaja: ”Oletteko te, kansanedustaja X, johtaneet tanssilatti-alle?” On aivan aloskasmainen virhe puhutella yhtä henkilöä teonsanan eli verbini monikkomuodossa.

”Pataan voi lisätä myös kaalta.” (Makupalat). Purisinko huulta vai kaalta, maistaisinko sitten viintä?

Ja sadat muut sanat ja sanonnat saavat yllä olevien tavoin lisätehostusta kokeidenkin puhujien teksteissä. Olisi mukava tietää (vai olisiko?), miten moni peruskoulun ja lukion opettaja vetää tänäkin päivänä punaista viivaa oppilaiden koeviikoihin edellä esitetyjen tahojen antaman esimerkin vuoksi.

Jos tätä linjaa ei vastusteta, saatamme jonain päivänä kuulla TV-uutisista, että ”jokaiseen pohjoismaaseen on tuotu kaalta ja viintä jo kymmeniä vuosia. Sen sijaan viiltä valmistetaan itse.” Tämä on sitä vastustusta minun osaltani.

Veikko Siira
Lahti

Tina uskoutui välitunnilla Tainalle: ”Mummo oli oikeassa sanoessaan, etten minä lukioikäisenä saisi mennä yökerhoon. Siellä näkee sellaista, mitä ei saisi nähdä.”

”No, mitä sinä sitten näit?” Taina utelee.
”Vaarin!” kuuluu vastaus.

Pikku Paavo saapastelee päiväkotiin ja päästää ensimmäiseksi kirosan.

”Mutta, Paavo!” johtajatar nuhtelee ja jatkaa:

”Keneltä olet oppinut noin ruman sanan?”

”Isältä”, Paavo tokaisee.

”No, tiedätkö sinä, mitä se tarkoittaa?” jatkaa johtajatar tenttaamistaan.

”Auto ei lähde käyntiin!” kuuluu topakka vastaus.

Pyhäkoulun opettaja oli lukenut lapsille luomiskertomuksen. Hän kysyi, tiesivätkö lapset, miksi Jumala oli aluksi luonut valon.

Muuan pikku tyttö vastasi reippaasti: ”Siksi, että se näkisi, mitä on tekemässä.”

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Mannerheim, Rytty ja Kekkonen
2. maanjäristysten voimakkuuksia

3. Sveitsin
4. kohtaloon
5. Simo Peura
6. dromedaari
7. kultaan, kultasiru
8. Indonesia
9. särkikala
10. leuku

Uusi pöytästandaari

”Kurkijoen vaakuna”

- lahjaksi
- muistoksi
- omalle pöydälle
- kiitokseksi

35 €

Tilaukset ja kyselyt:
Kurkijokelainen
Koulukuja 7, 32200 LOIMAA
puh. (02) 762 2551, 050-521 3336
toimitus@kurkijokelainen.inet.fi

LOIMAAN KOULUMUSEO

Loiman Koulumuseon – Koulunäyttelyn
AVAJAiset ti 31.1.2006
Loimaan pääkirjaston yläkerrassa klo 15-18.
Tervetuloa! Loimaa-Seura ry

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA

LOIMAAN MUSIIKKI
Puh. 7622 950,
Oikokatu 3
Avoihin: ma-pe 10-17.30 la 10-14.00

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.
Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!
MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

Erikoishammasteknikko

MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

EHT-
liiton
jäsen

Tarjoukset voimassa: perjantai - lauantai 27. - 28.1.2006.

Enemmän valinnanvaraa arkeen ja juhlaan!

Spar Maustettu Porsaan Unifilee
n. 1,4 kg
4,99 kg

KARHU III 12-pack
6,79 + 1,20 (1,71 l)
7,99

SUOMALAINEN NAUDANPAISTI
palana, kuutiolina, tai suikaleina
6,90 kg

Atria Kevyt jauheliha
nauta-sika
400 g (5,73 kg)
2,29 pkt

Valio Olttermanni 17 tai Olttermanni
900-1000 g (7,21-6,49 kg)
6,49 kpl

Vaasan Maalaisviipaleet
500-535 g (2,78-2,60 kg)
1,39 pkt

Savustettu kirjolohifile
9,90 kg

Espanjan Punainen paprika
2,50 kg

Riitan Herkku Metripizzat
700-750 g (7,13-6,65 kg)
4,99 kpl

Snellman Voileipäkinkku
300 g (8,30 kg)
2,49 pkt

Valiojogurtit
200 g (1,50 kg)
3,00 10 pkt

LOIMAN
Alko 762 2062
nonstop parturi 040-765 7028
Naisellista muotia Loimaa 762 2848
Ritvan ja Olin Eines-keittiö
Lop- Kultapiste 762 1413 76368520

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18,

Ruokakauppa Sinun makuusi

SPAR